A BIZOTTSÁG (EU) 2015/1470 HATÁROZATA

(2015. március 30.)

a Románia által nyújtott SA.38517 (2014/C) (korábbi 2014/NN) számú állami támogatásról 2013. december 11-i választottbírósági ítélet a Micula kontra Románia ügyben

(az értesítés a C(2015) 2112. számú dokumentummal történt)

(Csak a román nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére ([1]),

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felhívta az érdekelt feleket, hogy a fent említett rendelkezés(ek)nek megfelelően tegyék meg észrevételeiket ([2]), és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS

(1) A Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (a továbbiakban: ICSID) védnöksége alatt létrejött választottbíróság (a továbbiakban: a választottbíróság) a *Micula a. o. kontra Románia* ügyben ([3]) 2013. december 11-én hozott ítéletében (a továbbiakban: az ítélet) Romániát 376 433 229 RON (kb. 82 millió EUR ([4])) kártérítés megfizetésére kötelezte az öt felperes (a Viorel és Ioan Micula testvérpár, és a Micula testvérek tulajdonában lévő alábbi vállalatok: S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. és S.C. Multipack; a továbbiakban együttesen: a felperesek) javára, mivel Románia a felperes beruházóval szemben nem biztosította a tisztességes és méltányos bánásmódot, így megsértette a Svéd Királyság kormánya és Románia kormánya közötti, a beruházások előmozdításáról és kölcsönös védelméről szóló megállapodás (a továbbiakban: a BIT) 2. cikkének (3) bekezdését ([5]). Ezenkívül a választottbíróság úgy határozott, hogy az említett összeget az ítéletben foglaltak Románia általi teljes körű teljesítéséig kamat terheli. Románia felperesekkel szembeni tartozásának teljes összege 2013. december 11-ig elérte ezáltal a 791 882 452 RON-t (kb. 178 millió EUR ([6])).

(2) A Bizottság szolgálatai 2014. január 31-i levelükben tájékoztatták a román hatóságokat, hogy az ítéletben foglaltak bármilyen módon történő teljesítése, illetve az ítélet bármilyen módon történő végrehajtása új támogatásnak minősül, így azt be kell jelenteni a Bizottságnak.

(3) 2014. február 20-án a román hatóságok tájékoztatták a Bizottság szolgálatait, hogy az ítéletben foglaltakat részben teljesítették azzal, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés egy részét beszámították az egyik felperes, nevezetesen a European Food S.A román hatóságokkal szemben fennálló adókötelezettségeibe. Az így beszámított adótartozás elérte a 337 492 864 RON-t (kb. 76 millió EUR ([7])). Románia továbbá felvilágosítást kért a Bizottság szolgálataitól a fennmaradó összeg természetes személyeknek (a Viorel és Ioan Micula testvérpárnak vagy bármely olyan természetes személynek, akire a követelés engedményezhető) való kifizetésének lehetőségéről.

(4) 2014. március 12-én a Bizottság szolgálatai további tájékoztatást kértek Romániától az ítéletben foglaltak tervezett teljesítésére, illetve az ítélet tervezett végrehajtására vonatkozóan, amelyet Románia 2014. március 26-i levelében adott meg.

([1]) Az EK-Szerződés 87. és 88. cikke helyébe 2009. december 1-jei hatállyal a Szerződés 107., illetve 108. cikke lépett. A két-két cikk lényegét tekintve azonos. E határozat alkalmazásában a Szerződés 107. és 108. cikkére való hivatkozást – adott esetben – az EK-Szerződés 87. és 88. cikkére való hivatkozásként kell érteni. A Szerződés terminológiai változtatásokat is tartalmaz, például az „a Közösség” és a „Közösség” kifejezések, továbbá azok toldalékolt alakjai helyébe az „az Unió”, illetve az „Unió” kifejezés és annak megfelelően toldalékolt alakjai, a „közös piac” kifejezés és annak toldalékolt alakjai helyébe pedig a „belső piac” kifejezés, illetve annak megfelelően toldalékolt alakjai léptek. E határozat a Szerződés szóhasználatát követi.

([2]) HL C 393., 2014.11.7., 27. o.

([3]) Az ARB/05/20 sz., *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL kontra Románia* ICSID-ügy, 2013. december 11-i jogerős ítélet.

([4]) Az Európai Központi Bank 2013. december 11-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,45 RON.

([5]) A BIT 2003. április 1-jén lépett hatályba.

([6]) Lásd a 4. lábjegyzetet.

([7]) Az Európai Központi Bank 2014. január 15-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,52 RON.

(5) A Bizottság szolgálatai 2014. április 1-jén felhívták a román hatóságok figyelmét arra a lehetőségre, hogy a Bizottság felfüggesztő rendelkezést bocsáthat ki annak érdekében, hogy a további összeegyeztethetetlen állami támogatások kifizetésének megszüntetését biztosítsa, és arra kérte Romániát, hogy tegye meg ezzel kapcsolatos észrevételeit. Románia 2014. április 7-i levelében kijelentette, hogy nem kíván észrevételeket tenni azzal kapcsolatban, hogy a Bizottságnak lehetősége van felfüggesztő rendelkezés kibocsátására.

(6) A Bizottság 2014. május 26-i levelében tájékoztatta Romániát, hogy felfüggesztő rendelkezést (a továbbiakban: a felfüggesztő rendelkezés) hoz a 659/1999/EK tanácsi rendelet ([8]) 11. cikkének (1) bekezdése szerint, amelynek értelmében Románia köteles az említett állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó végső bizottsági határozat meghozataláig minden olyan intézkedést felfüggeszteni, amely az ítélet ki nem fizetett részének teljesítéséhez, illetve végrehajtásához vezethet, mivel ez jogellenes állami támogatásnak minősülne.

(7) 2014. október 1-jei levelében a Bizottság tájékoztatta Romániát, hogy az ítéletben foglaltak Románia által 2014 elején történt részleges teljesítése ([9]), valamint az ítéletben foglaltak további teljesítése, illetve az ítélet további végrehajtása tekintetében a Szerződés 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat).

(8) A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozata 2014. november 7-én jelent meg *az Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([10]). E határozattal a Bizottság felkérte az érintett feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket.

(9) Románia 2014. november 26-án nyújtotta be az eljárás megindításáról szóló határozatra vonatkozó észrevételeit. A felperesek érdekelt félként 2014. december 8-án nyújtották be észrevételeiket, miután a Bizottság elutasította az észrevételeik benyújtására rendelkezésre álló időszak meghosszabbítására irányuló kérelmüket. A felperesek észrevételeit válaszadás céljából továbbították Romániának. Románia felperesek észrevételeihez fűzött megjegyzései 2015. január 27-én jutottak el a Bizottsághoz.

(10) A felperesek továbbá hozzáférést kértek a Bizottság és a Románia közötti minden írásbeli levélváltáshoz, amely az ügy iratai között szerepelt. A kérelmet 2014. december 19-én elutasították, és az elutasítást 2015. március 2-án megerősítették.

(11) A román hatóságok 2015. március 9-i és 11-i levelükben tájékoztatták a Bizottságot, hogy a bíróság által kirendelt végrehajtó további 9 197 482 RON-t foglalt le a Pénzügyminisztériumtól 2015. február 5. és február 25. között, és a Pénzügyminisztérium önként átutalta a fennmaradó összeget (azaz 466 760 066 RON-t) ([11]) az öt felperes nevében nyitott zárolt számlára.

2. **HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK**

A Romániában az ország Európai Unióhoz való csatlakozása előtt alkalmazandó állami támogatási jog

(12) 1995. február 1-jén az egyrészről az Európai Közösség (a továbbiakban: a Közösség) és tagállamai, másrészről Románia között megkötött Európa-megállapodás (a továbbiakban: Európa-megállapodás) hatályba lépett. ([12]) Az Európa-megállapodás célja Románia Unióhoz való csatlakozásának előkészítése volt. Az Európa-megállapodás 64. cikke (1) bekezdésének iii. pontja bármely olyan állami támogatást összeegyeztethetetlennek nyilvánított az Európa-megállapodás megfelelő működésével, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érintheti az Unió és Románia közötti kereskedelmet. Az Európa-megállapodás 64.cikkének (2) bekezdése szerint az e cikkel ellentétes bármely gyakorlatot „az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződés 85., 86. és 92. cikke szabályainak alkalmazásából származó kritériumok alapján kell elbírálni” (a Szerződés jelenlegi 101., 102. és 107. cikke). Ez a „szabályok alkalmazásából származó kritériumokra” tett dinamikus hivatkozás az állami támogatásokra vonatkozó minden uniós szabályra vonatkozik, ideértve a regionális állami támogatások nyújtására vonatkozó szabályokat ([13]). Az uniós állami támogatási jogszabályok betartásának behatárolt kötelezettségén túlmenően az Európa-megállapodás

([8]) A Tanács 1999. március 22-i 659/1999/EK rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 83., 1999.3.27., 1. o.).
([9]) Lásd a (3) preambulumbekezdést.
([10]) Lásd a 2. lábjegyzetet.
([11]) További 6 028 608 RON-t utaltak át a zárolt számlára a végrehajtási költségek ellentételezéseként.
([12]) HL L 357., 1994.12.31., 2. o.
([13]) Lásd továbbá az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Románia közötti társulás létesítéséről szóló Európa-megállapodás 64. cikkének (3) bekezdése szerinti, az Európa-megállapodás 64. cikke (1) bekezdésének iii. pontjában és (2) bekezdésében és az Európa-megállapodáshoz csatolt, az Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK) termékeiről szóló 2. jegyzőkönyv 9. cikke (1) bekezdésének iii. pontjában említett állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések alkalmazásához szükséges végrehajtó szabályok elfogadásáról szóló, 2001. április 10-i 4/2000 EU–Románia társulási tanácsi határozat végrehajtási szabályainak 2. cikkét (HL L 138., 2001.5.22., 16. o.).

69. és 71. cikke arra kötelezte Romániát, hogy nemzeti jogszabályait összhangba hozza a *közösségi vívmányokkal*, kifejezetten megemlítve az uniós versenyjogot, és így az annak részét képező uniós állami támogatási jogot. Ennek megfelelően az Európa-megállapodás a teljes uniós állami támogatási joganyag betartására kötelezte Romániát, és Románia elkötelezte magát ennek betartása mellett. Az Európa-megállapodás továbbá a nemzeti jogrend részét képezi, miután a nemzeti parlament a 20/1993. számú törvényben ratifikálta, és a nemzeti hivatalos közlönyben 1993. április 12-én közzétette ([14]).

(13) Az Európa-megállapodás szerinti harmonizációs kötelezettség betartása érdekében Románia 1999-ben elfogadta az állami támogatásokról szóló, 143/1999. számú törvényt (a továbbikban: az állami támogatási törvény), amely 2000. január 1-jén lépett hatályba. E törvény az Európa-megállapodás 64. cikkében és az uniós joggal foglaltakkal megegyező módon határozta meg az állami támogatás fogalmát. E törvény továbbá a Román Versenytanácsot ([15]) és a Román Versenyhivatalt ([16]) jelölte ki a Románia által a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások összeegyeztethetőségének értékeléséért felelős, nemzeti állami támogatásokat felügyelő hatóságaiként ([17]), és a Szerződés 108. cikkének mintájára meghatározta az állami támogatások bejelentése és engedélyezése esetén követendő eljárást.

A beruházási ösztönzőkkel kapcsolatos rendszer

(14) Románia 1998. október 2-án kihirdette a 24/1998 (a továbbiakban: EGO 24) sürgősségi kormányrendeletet, amely meghatározott befektetők számára *többek között* az alábbi ösztönzőket nyújtotta a kiszolgáltatott helyzetű régiókban:

— 6. cikk (1) bekezdés a) pontja: adott régióban való beruházás megvalósítása céljából importált vagy belföldön gyártott gépekre, szerszámokra, berendezésekre, felszerelésekre, szállítóeszközökre, értékcsökkenés alá eső egyéb árukra kivetett vámok és hozzáadottérték-adó megfizetése alóli mentesség („a gépekre létrehozott eszköz”);

— 6. cikk (1) bekezdés b) pontja: a befektetők adott régióban történő saját termelésének megvalósításához szükséges nyersanyagokra, pótalkatrészekre és / vagy alkatrészekre kivetett vámok visszatérítése („a nyersanyagokra létrehozott eszköz”);

— 6. cikk (1) bekezdés c) pontja: a nyereségadó megfizetése alóli mentesség azon időszak alatt, amíg a román kormány az érintett területet kiszolgáltatott helyzetű régiónak nyilvánította („a nyereségadóra létrehozott eszköz”);

(15) A román kormány határozta meg, hogy mely régiókat és mennyi időre – amely legfeljebb 10 év lehet – kell kiszolgáltatott helyzetű régiónak nyilvánítani. A kormány 1999. március 25-i határozatában a Bihor megyei Ştei-Nucet bányászati területét tíz évre kiszolgáltatott helyzetű régiónak nyilvánította, amely határozat 1999. április 1-jén lépett hatályba.

(16) A Román Versenytanács 2000. május 15-én elfogadta a 244/2000 határozatot, amelyben megállapította, hogy az EGO 24 szerint kínált ösztönzők közül több a verseny torzulását okozta. A határozat megállapította, hogy „[a] nyersanyagokra kivetett vámok alóli mentesség működési okokból állami támogatásnak minősül … amely a verseny torzulásához vezet” és úgy határozott, hogy „az adott területen történő saját termelési célból szükséges importált nyersanyagokra, pótalkatrészekre és/vagy alkatrészekre kivetett vámok visszatérítését … meg kell szüntetni.” E határozat a nemzeti regionális fejlesztési ügynökség (az EGO 24 szerinti támogatásnyújtó) által az 143/1999 törvény alapján a Versenytanács felé tett, az EGO 24 tervezett, a 75/2000 sürgősségi kormányrendelet tervezetében (a továbbiakban: EGO 75) szereplő módosításairól szóló értesítése nyomán született. A román jogalkotó a bejelentett módosítások között többek között az EGO 24 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti vámvisszatérítés (a nyersanyagokra létrehozott eszköz) saját termelési célból szükséges importált nyersanyagokra, pótalkatrészekre és/vagy alkatrészekre vonatkozó vámmentességgel való felváltását tervezte. A Versenytanács 244/2000 határozatában feltételesen engedélyezte az EGO 75 tervezetét, amennyiben a következő feltételek teljesülnek: i. az EGO 24 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti eszközöket hatályon kívül kell helyezni, és a vámvisszatérítést vámmentességgel felváltani kívánó tervezett módosítást vissza kell vonni, és ii. az EGO 24 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának (a nyereségadóra létrehozott eszköz) tervezett módosításait kizárólag az újra befektetett nyereségre kell korlátozni.

([14]) Monitorul Oficial, 1993. április 12-i 73. sz., 1. rész.

([15]) A Versenytanács a versenyjog és állami támogatási jog területén szabályozási és nyomozati jogkörrel tevékenykedő autonóm közigazgatási hatóság volt és jelenleg is az, hasonlóan az Európai Bizottsághoz a verseny- és állami támogatási jog területén.

([16]) A Versenyhivatal a kormánynak alárendelt szakosodott hatóság volt. A Hivatal fő feladatai a következők voltak: i. vizsgálatok elvégzése és a Versenytanács határozatai és jogi rendelkezései hatékony végrehajtásának felmérése; ii. az állami szervezetek és az állami vállalkozások árképzésének felügyelete; és iii. az állami támogatások átláthatóságának biztosítása, és az állami támogatási kiadások nyomon követése és jelentése.

([17]) Az EU–Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata végrehajtási szabályainak 1. cikke a Versenytanácsot és a Versenyhivatalt jelölte ki az állami támogatások 1995. évi Európa-megállapodással való összeegyeztethetőségének felméréséért és értékeléséért felelős román szervezetekként.

(17) Az EGO 75 2000. július 1-jén lépett hatályba. Az elfogadott EGO 75 azonban nem felelt meg a Versenytanács által a nyersanyagokra létrehozott eszköz hatályon kívül helyezésével és annak tervezett módosításának visszavonásával kapcsolatban előírt feltételeknek Az EGO 75 ehelyett az EGO 24 6. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy módosította, hogy a nyersanyagokra létrehozott eszköz szerinti vámvisszatérítést az importált nyersanyagokra vonatkozó vámmentességgel váltotta fel, ami a 244/2000 határozat közvetlen megsértését jelenti.

(18) A Versenytanács a határozat végrehajtásának elmulasztását a Bukaresti Fellebbviteli Bíróság előtt megtámadta, amely azonban a 2001. január 12-i keresetet mint elfogadhatatlant elutasította ([18]). Az elfogadhatatlanság oka az volt, hogy az EGO 75 jogalkotási, és nem közigazgatási intézkedésnek minősül, amelynek jogszerűségét a Versenytanács a 143/1999. számú törvény alapján nem vonhatja kétségbe, és a jogi rendelkezések közötti bármely ellentmondást a kormánynak és a parlamentnek kell megoldania, a bíróságok beavatkozása nélkül. Románia Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszéke ugyanazon indokok alapján – mint elfogadhatatlant – elutasította a Versenytanácsnak a Fellebbviteli Bíróság 2002. február 19-i határozatával szemben benyújtott fellebbezését ([19]).

(19) Az Európai Unió 2000 februárjában csatlakozási tárgyalásokat kezdett Romániával. A versenypolitika, ideértve az uniós állami támogatási szabályoknak való megfelelést, e tárgyalások részét képezte. Az említett tárgyalások keretében a 2001. november 21-i uniós közös álláspont megállapította, hogy „van néhány olyan létező és új összeegyeztethetetlen támogatási rendszer, amelyet nem hoztak összhangba a közösségi vívmányokkal", ideértve „az [EGO 24 és az EGO 75] alapján biztosított eszközöket ([20])."

(20) Románia 2004. augusztus 31-én az EGO 75 által módosított EGO 24 alapján biztosított összes ösztönzőt a nyereségadóra létrehozott eszköz kivételével hatályon kívül helyezte. Az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása 2005. február 22-én lépett hatályba. Az EGO 75 által módosított EGO 24-et hatályon kívül helyező jogi aktust kísérő jelentés az alábbiakat fejtette ki: „Az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokban foglalt feltételeknek való megfelelés, valamint a versenypolitikáról szóló 6. fejezet szerinti tárgyalások lezárása érdekében az ezen a területen a közösségi vívmányokkal összeegyeztethetetlen, nemzeti jogban meghatározott állami támogatás minden formáját meg kell szüntetni, és e tekintetben a hátrányos helyzetű területekről […] szóló, 24/1998 sürgősségi kormányrendelet 6. cikke (1) bekezdésének b), c) és e) pontjában foglalt rendelkezéseket hatályon kívül kell helyezni […]." ([21])

A felperesek beruházásai és az ICSID által lefolytatott választottbírósági eljárás

(21) A felperesek a romániai Bihor megyében található Ștei-Nucet területén a 2000-es évek elején bizonyos beruházásokat valósítottak meg. Az S.C. European Food S.A vállalat 2000. június 1-jén kapott tartós befektetői tanúsítványt, míg az S.C. Starmill S.R.L és az S.C. Multipack vállalatok 2002. május 17-én kaptak tartós befektetői tanúsítványt, ami feljogosította az említett vállalatokat arra, hogy az EGO 75 által módosított EGO 24 által létrehozott rendszer előnyeit élvezhessék a romániai Bihor megyében található Ștei-Nucet régióban az ezen időpontoktól kezdve megvalósított beruházások esetében.

(22) Románia és Svédország 2003-ban kötötték meg a BIT-et, amely mindkét ország befektetői számára (ideértve a BIT hatálybalépése előtt megkezdett beruházásokat ([22])) bizonyos védelmi intézkedéseket biztosított a másik országban történő beruházás esetén. A BIT *többek között* biztosította az érintett beruházókkal szembeni tisztességes és méltányos bánásmódot a fogadó államban, ami az értelmezés szerint magában foglalta a befektetők bizalomvédelmét is. A BIT azt is lehetővé tette a befektetők számára, hogy valamely nemzetközi választottbíróság előtt eljárást indítsanak, amennyiben úgy vélték, hogy a fogadó állam megsértette a BIT szerinti jogaikat. Mivel a Micula testvérek svéd állampolgársággal rendelkeznek, azt állították, hogy a Romániában megvalósított beruházásaik a BIT hatálya alá tartoznak.

(23) Az EGO 24 szerinti beruházási ösztönzők visszavonására válaszul a felperesek 2005. július 28-án a BIT vitarendezési rendelkezéseinek megfelelően választottbíróság felállítását kérelmezték. A választottbíróság 2008. szeptember 24-i határozatában a felperesek kérelmét elfogadhatónak találta. A felperesek eredetileg a 2005. február 22-én visszavont, EGO 24 szerinti beruházási ösztönzők visszaállítását kérelmezték. A felperesek azonban 2009-ben, az eljárás során részben visszavonták a kérelmüket és ehelyett az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása által okozott

([18]) 26. sz. polgári jogi határozat; lásd az ítélet 219. pontját.
([19]) Lásd az ítélet 224. pontját.
([20]) Az Európai Unió 2001. november 21-i közös álláspontja, CONF-RO 43/01, 4. o. Egy csatlakozni kívánó ország csatlakozási folyamata során a Bizottság rendszeresen úgy nevezett közös álláspontokat javasol, amelyeket a Tanács fogad el, és amelyekben a tagjelölt országok csatlakozási feltételeknek való megfelelése felé tett előrehaladását értékelik.
([21]) Az EGO 94/2004-et kísérő indokoló jelentés, 2004. augusztus 26., 12-13. o.
([22]) A BIT 9. cikkének (1) bekezdése.

kár megtérítését kérték. A felperesek állítása szerint Románia az ösztönzők visszavonásával megsértette azzal kapcsolatos jogos elvárásukat, hogy az ösztönzők 2009. április 1-jéig érdemben elérhetőek lesznek. A felperesek szerint Románia ezáltal megsértette a velük szemben – svéd befektetőként – a BIT 2. cikkének (3) bekezdése szerint fennálló tisztességes és méltányos bánásmódra vonatkozó kötelezettségét.

(24) A választottbírósági eljárás során a Bizottság *amicus curiae* minőségben lépett fel. A Bizottság 2009. július 20-án benyújtott beavatkozásában kifejtette, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzők: „összeegyeztethetetlenek a regionális támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokkal. Az ösztönzők különösen nem feleltek meg a közösségi jog elszámolható költségekre és támogatási intenzitásokra vonatkozó követelményeinek. Az eszközök ezenkívül működési támogatásnak minősültek, ami a regionális támogatási szabályok szerint nem engedélyezett."

(25) A Bizottság megállapította továbbá, hogy „[a]Románia által megszüntetett kiváltságokat helyreállító vagy a felpereseket e kiváltságok elvesztése miatt kártérítésben részesítő bármely döntés új támogatás nyújtását eredményezné, amely nem lenne összeegyeztethető az EK-szerződéssel." A Bizottság továbbá arról tájékoztatta a választottbíróságot, hogy „[azon ítéleteket, amelyek Romániát a csatlakozási tárgyalások során a belső piaccal összeegyeztethetetlennek minősített valamely beruházási rendszer visszaállítására kötelezték,] nem lehet végrehajtani, ha ez a lépés az uniós állami támogatási politikára vonatkozó szabályokkal lenne ellentétes."

(26) A választottbíróság 2013. december 11-i ítéletében megállapította, hogy Románia az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonásával „megsértette a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzők" 2009. április 1-jéig „elérhetőek lesznek." ([23]) A választottbíróság továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a befektetők EGO 24 szerinti kötelezettségeinek az érintett ösztönzők visszavonását követő fenntartása kivételével „az ösztönzők Románia általi hatályon kívül helyezése a racionális politika megvalósítása érdekében tett ésszerű intézkedés volt." ([24]) A választottbíróság ugyanakkor a továbbiakban a következőket mondta ki: ([25]) „[E] következtetés nem változtat a választottbíróság fenti […] megállapításán, amely szerint Románia aláásta a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az ösztönzők 2009. április 1-ig folyamatosan elérhetőek lesznek. Ennek eredményeképpen Románia intézkedései a felperesekkel szemben tisztességtelenek vagy méltánytalanok voltak, habár azok nagyrészt a racionális politika megvalósítása érdekében megfelelően szűkre szabottak voltak."

A választottbíróság elemzését a következőképpen fejezte be: ([26]) „[A]záltal, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzőket 2009. április 1. előtt hatályon kívül helyezte, Románia nem járt el ésszerűtlenül vagy rosszhiszeműen (kivéve, hogy[Románia] ésszerűtlenül járt el azáltal, hogy az ösztönzők megszüntetése után is fenntartotta a befektetők kötelezettségeit). A választottbíróság azonban többségi szavazással úgy határozott, hogy Románia megsértette a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az ösztönzők lényegében azonos formában 2009. április 1-jéig elérhetőek lesznek. Románia ezenkívül nem járt el átlátható módon, mivel nem értesítette kellő időben a felpereseket arról, hogy a rendszert annak meghatározott lejárata előtt megszünteti. Ennek eredményeképpen a választottbíróság megállapítja, hogy Románia elmulasztotta a felperes „beruházóval szembeni tisztességes és méltányos bánásmód biztosítását" a BIT 2. cikkének (3) bekezdése értelmében."

(27) A választottbíróság továbbá kártérítés megfizetésére kötelezte Romániát ([27]). A választottbíróság összesen 376 433 229 RON-t és kamatokat ítélt meg a felpereseknek. A kártérítés az alábbiak szerint kerül megállapításra: a választottbíróság megállapította, hogy Romániának a felpereseknek 85,1 millió RON ([28]) kártérítést kell fizetnie a cukor esetében megemelkedett költségek miatt (amelyek behozataláért a felpereseknek behozatali vámot kellett fizetnie a nyersanyagokra létrehozott eszköz visszavonása után), 17,5 millió RON ([29]) kártérítést kell fizetnie a cukortól és PET-től eltérő nyersanyagok esetében megemelkedett költségek miatt ([30]), 18,1 millió RON ([31]) kártérítést kell fizetnie a cukor alacsonyabb árakon való felhalmozására vonatkozó lehetőség elvesztése miatt, továbbá 255,7 millió RON ([32]) kártérítést kell fizetnie a késztermékek meghiúsult eladása miatt elmaradt haszon után. Ezenkívül a választottbíróság kamat (ROBOR plusz 5 %) fizetésére utasította Romániát, amelyet a cukor és

([23]) Az ítélet 725. pontja.
([24]) Az ítélet 827. pontja.
([25]) Lásd a 24. lábjegyzetet.
([26]) Az ítélet 872. pontja.
([27]) Az ítélet 875. és azt követő pontjai.
([28]) Ezt az összeget a 2005. február 22. és 2009. március 31. közötti behozatal alapján számítják ki.
([29]) Lásd a 28. lábjegyzetet.
([30]) A felperesek a PET esetében megemelkedett költségek miatt kártérítést kértek. A választottbíróság azonban ezt a kérelmet azon az alapon elutasította, hogy a felperesek a PET-behozatal tekintetében sosem részesültek előnyben a nyersanyagokra létrehozott eszközből.
([31]) Ezen összeget az importált cukor után kivetett azon behozatali vám alapján számítják ki, amely elkerülhető lett volna, hogyha a felperesnek az EGO tervezett lejárata (azaz 2009. április 1.) előtt lehetősége lett volna cukor felhalmozására. A referenciaérték a 2004/2005. évi készleteken alapul.
([32]) Az elmaradt hasznot az üdítőitalok és cukortartalmú egyéb termékek piaci részesedésének elvesztése alapján a 2004–2008 közötti időszakra számítják ki. A felperesek azt állítják, hogy az EGO szerinti ösztönzők visszavonása következtében megemelkedett költségek magasabb árakhoz és ezáltal alacsonyabb piaci részesedésekhez vezettek.

egyéb nyersanyagok megemelkedett költségei tekintetében 2007. március 1-től, a cukor felhalmozására vonatkozó lehetőség elvesztése tekintetében 2009. november 1-től, míg az elmaradt haszon tekintetében 2008. május 1-től számítanak fel. Az ítélet kihirdetésének napján a felpereseknek fizetendő főösszeg és kamat 791 882 452 RON-t tett ki, a táblázatban bemutatott módon.

Az ítélet szerint a felpereseknek megítélt kártérítés és kamat

Megítélt kártérítés	Összeg (RON)	A kamat kiszámításának kezdő időpontja
A cukor esetében megemelkedett költségek	85 100 000	2007. március 1.
A cukortól és PET-től eltérő nyersanyagok esetében megemelkedett költségek	17 500 000	2007. március 1.
A cukor felhalmozásának elszalasztott lehetősége	18 133 229	2009. november 1.
A késztermékek értékesítése után elmaradt haszon	255 700 000	2008. május 1.
ÖSSZESEN	**376 433 229**	A kamattal együtt számított összköltség 2013. december 11-én: **791 882 452 RON**

A hatályon kívül helyezésre vonatkozó ICSID-eljárás

(28) Románia az államok és más államok állampolgárai között keletkező beruházási viták rendezéséről szóló, 1965. március 18-i egyezmény (a továbbiakban: ICSID-egyezmény) 52. cikke alapján 2014. április 18-án kérelmet nyújtott be egy *ad hoc* bizottsághoz az ítélet hatályon kívül helyezésére vonatkozóan. Románia kérelmét az említett eljárásra alkalmazandó eljárási szabályok miatt nem nyújtotta be a Bizottsághoz. Azonban kiderült, hogy Románia kérelmében az *ad hoc* bizottságot az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére kérte addig, amíg a Bizottság a hatályon kívül helyezésre vonatkozó kérelemről nem határozott. Románia 2014. augusztus 18-i levelében arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az *ad hoc* bizottság 2014. augusztus 7-i végzésében engedélyezte az ítélet végrehajtásának felfüggesztését azzal a feltétellel, hogy Románia egy hónapon belül az alábbi biztosítékokat nyújtja: „Románia bármely feltétel nélkül, (ideértve a(z) [uniós] jogszabályokat vagy határozatokat) kötelezettséget vállal arra, hogy az ARB/05/20. számú ICSID-ügyben hozott ítélet által előírt, felpereseknek járó pénzbeni kötelezettségeinek hiánytalan kifizetését a hatályon kívül helyezésre vonatkozó határozatról szóló értesítést követően teljesíti, amennyiben az ítéletet nem helyezik hatályon kívül."

(29) A Bizottság Románia kérésére kifejtette, hogy Románia nem vállalhat feltétlen elkötelezettséget arra vonatkozóan, hogy az ítélet alapján megítélt kártérítést a felperesek számára a Bizottság határozataitól függetlenül kifizeti, még úgy is, ha ez az uniós jog szerinti kötelezettségei megsértését vonná maga után. Románia ennek megfelelően válaszolt az *ad hoc* bizottságnak, amely 2014. szeptember 7-től az ítélet végrehajtásának felfüggesztését megszüntette.

(30) A Bizottság 2014. október 15-én kérelmet nyújtott be az *ad hoc* bizottsághoz, hogy a hatályon kívül helyezés iránti eljárásba nem részes félként beavatkozhasson. Az *ad hoc* bizottság 2014. december 4-én engedélyezte a beavatkozást, és a Bizottság 2015. január 9-én benyújtotta *amicus curiae* beadványát az említett eljárásban.

A felperesek által az ítélet elismerése és végrehajtása céljából román és egyesült államokbeli bíróságok előtt indított keresetek

(31) A román hatóságok továbbá tájékoztatták a Bizottság szolgálatait a felperesek által az ítélet kikényszerítése érdekében megindított nemzeti eljárásokról. Először Viorel Micula indított az ítélet elismerése érdekében bírósági eljárást 2014 februárjában az új Polgári Eljárási Törvénykönyv (1124-1132. cikke) alapján ([33]). A Bizottság 2014. május 7-én a 659/1999/EK rendelet 23a. cikkének (2) bekezdése alapján beavatkozott az említett eljárásba. Viorel Micula azonban 2014. május 28-án visszavonta keresetét és ezért nem született ítélet. A másik négy félperes (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack és Ion Micula) 2014. március 18-án az ítélet ICSID-egyezmény 54. cikke szerinti kikényszerítése érdekében külön bírósági eljárást indított Romániában, amelynek során a fennmaradó összeg 80 %-ának (azaz 301 146 583 RON-nak) és a megfelelő kamatoknak a kifizetését kérték.

([33]) A Bukaresti Törvényszék 3456/3/2014. számú ügye.

(32) A Bukaresti Törvényszék 2014. március 24-én a négy felperes kérésének megfelelően engedélyezte az ítélet végrehajtását, figyelembe véve, hogy a Románia által ratifikált és a nemzeti jogrend részét képező ICSID-egyezmény 54. cikke alapján az ítélet jogerős hazai ítéletként kezelendő, közvetlenül végrehajtható jogi aktust alkot, kiváltva így az új román Polgári Eljárási Törvénykönyv (1123-1132. cikke) alapján az ítélet elismerése érdekében indított eljárást ([34]). A végrehajtó 2014. március 30-án elindította a végrehajtási eljárást és 6 hónapos határidőt szabott a Román Pénzügyminisztériumnak az ítéletben szereplő összeg 80 %-ának, a kamatoknak és egyéb költségeknek a négy felperes részére történő kifizetésére.

(33) Románia az ítélet végrehajtását a Bukaresti Törvényszék előtt megtámadta, és ideiglenes intézkedések bevezetését, azaz a végrehajtás ideiglenes felfüggesztését kérte az ügy érdemi eldöntéséig ([35]). A Bukaresti Bíróság 2014. május 14-én a fellebbezésre és a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó kérelem érdemi elbírálásáig ideiglenesen felfüggesztette az ítélet végrehajtását. A Bizottság 2014. május 26-án a 659/1999/EK rendelet 23a. cikkének (2) bekezdése alapján beavatkozott az említett eljárásba. A Bizottság felkérte a Bukaresti Törvényszéket az ítélet kényszervégrehajtásának felfüggesztésére és megsemmisítésére. A Bizottság másodlagosan felkérte a Bukaresti Törvényszéket arra, hogy az az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) felé előzetes kérdést intézzen.

(34) 2014. szeptember 23-án a Bukaresti Törvényszék az ideiglenes intézkedés iránti ügyben megszüntette a felfüggesztést és elutasította az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó román kérelmet. Az említett elutasítás elsődleges oka az volt, hogy az ICSID *ad hoc* bizottság 2014. szeptember 7-én megszüntette az ítélet végrehajtásának felfüggesztését megszüntette (lásd a (29) preambulumbekezdést). Románia 2014. szeptember 30-án úgy döntött, hogy fellebbezést nyújt be a Bukaresti Törvényszék 2014. szeptember 23-i határozata ellen ([36]). A Bukaresti Törvényszék 2014. október 13-án elutasította az arra vonatkozó kérést, hogy a Szerződés 267. cikke alapján előzetes kérdéseket küldjön az EUB részére. Románia 2014. október 17-én ismételten ideiglenes intézkedések bevezetését, azaz az ítélet kényszervégrehajtásának felfüggesztését kérte a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló, 2014. október 1-i bizottsági határozat hatására, valamint a Bukaresti Törvényszék 15755/3/2014. számú ügyével összefüggésben.

(35) A román hatóságok – ideértve az igazságügyi hatóságokat – arra vonatkozó kötelezettsége ellenére, hogy a 2014. május 26-i és a 2014. október 1-jei bizottsági határozatokat betartsák, a Román Törvényszék által kinevezett végrehajtó 2014. október 31-én kibocsátott végzéseivel zárolta Románia Pénzügyminisztériumának számláit és az ítélet 80 %-ának végrehajtását kezdeményezte. A végrehajtó által kibocsátott letiltási megbízások következtében a Pénzügyminisztérium államkincstárának és bankszámláinak egy része jelenleg is zárolva van.

(36) A Bukaresti Törvényszék 2014. november 24-én Románia 2014. március 24-i végrehajtási végzés elleni alapkeresetét is visszautasította, ideértve az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó 2014. október 17-i kérelmet. Románia 2015. január 14-én fellebbezést nyújtott be a Bukaresti Törvényszék határozata ellen ([37]). A Bukaresti Fellebbviteli Bíróság 2015. február 24-én megszüntette a Bukaresti Törvényszék 2014. szeptember 23-i határozatát, és felfüggesztette a kényszervégrehajtást addig, amíg a Bukaresti Törvényszék 2014. november 24-i határozata elleni fellebbezésről döntés születik. A Bizottság úgy döntött, hogy a 659/1999/EK rendelet 23a. cikkének (2) bekezdése alapján beavatkozási kérelmet terjeszt elő az érintett fellebbezési eljárásban.

(37) A bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. január 5-én 36 484 232 RON-t (kb. 8,1 millió EUR ([38])) foglalt le Románia Pénzügyminisztériumától. A végrehajtó ezt követően ebből az összegből 34 004 232 RON-t (kb. 7,56 millió EUR) három egyenlő részben átutalt öt felperes közül háromnak, és a maradékot a végrehajtási költségek ellentételezésére megtartotta. A bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. február 5. és február 25. között további 9 197 482 RON-t (kb. 2 millió EUR) ([39]) foglalt le a Pénzügyminisztériumtól. A Pénzügyminisztérium 2015. március 9-én az ítéletben foglaltak teljesítése érdekében önként átutalta a fennmaradó 472 788 675 RON összeget (kb. 106,5 millió EUR ([40])) (ideértve a bíróság által kirendelt végrehajtó 6 028 608 RON összeget kitevő költségeit) az öt felperes nevén lévő zárolt számlára. Az öt felperes azonban csak akkor tudja felvenni a pénzt, ha a Bizottság határozata szerint az ítélet alapján nyújtott állami támogatás összeegyeztethető a belső piaccal.

([34]) A Bukaresti Törvényszék által a 9261/3/2014. számú ügyben kibocsátott végzés, IV. polgári kollégium.
([35]) A Bukaresti Törvényszék 15755/3/2014. számú ügye, III. polgári kollégium.
([36]) A Bukaresti Törvényszék 15755/3/2014/a1. számú ügye, IV. polgári kollégium.
([37]) Lásd a 36. lábjegyzetet.
([38]) Az Európai Központi Bank 2015. január 5-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,49 RON.
([39]) Lásd a 38. lábjegyzetet.
([40]) Az Európai Központi Bank 2015. március 9-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,44 RON.

(38) A Bizottság továbbá megállapította, hogy Viorel Micula kérelmet nyújtott be Románia ellen az Amerikai Egyesült Államok Columbia Szövetségi Kerületi Körzeti Bíróságához ([41]). Az említett ügy folyamatban van. A Bizottság *amicus curiae* beadvány benyújtását tervezi az említett eljárásban. Viorel Micula 2014. október 3-án ismét végrehajtási eljárást indított Románia ellen a román bíróságok előtt, de a Bukaresti Törvényszék 2014. november 3-án az említett kérelmet elutasította.

3. AZ INTÉZKEDÉS ISMERTETÉSE ÉS AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKOLÁSA

Az intézkedés ismertetése

(39) A vizsgálat tárgyát képező intézkedés a választottbíróság által az ítélet alapján, akár az ítéletben foglaltak teljesítése, akár az ítélet végrehajtása révén a felpereseknek megítélt kártérítés, valamint az ítélet kihirdetése óta felhalmozódott kamatok kifizetése.

(40) A (3) preambulumbekezdésben foglaltak szerint Románia 2014 elején részben kifizette az említett kártérítést azzal, hogy a kártérítés egy részét az egyik felperes (S.C. European Food S.A) román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe beszámította. Az így beszámított adótartozás elérte a 337 492 864 RON-t (kb. 76 millió EUR ([42])).

(41) Amint azt a (37) preambulumbekezdés megjegyzi, a bíróság által kirendelt végrehajtó az ítélet végrehajtása érdekében 45 681 714 RON-t (kb. 10,17 millió EUR ([43])) foglalt le Románia Pénzügyminisztériumától. A román hatóságok továbbá átutalták a fennmaradó 472 788 675 RON összeget (kb. 106,5 millió EUR ([44])) (ideértve a bíróság által kirendelt végrehajtó 6 028 608 RON összeget kitevő költségeit) az öt felperes nevén lévő zárolt számlára.

(42) A román hatóságok szerint a döntőbírósági ítéletben foglaltakat teljes mértékben teljesítették.

A hivatalos vizsgálati eljárás megindításához vezető okok ismertetése

(43) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül. Az előzetes következtetés az alábbi előzetes megállapításokon alapszik:

— az öt felperes egy gazdasági egységet képez, amit vállalkozásnak kell minősíteni,

— a megítélt kártérítés kifizetése a piacon máshogyan nem elérhető gazdasági előnyhöz juttatná a felpereseket,

— az előny meglétével nem ellentétes, hogy a választottbíróság által megítélt kártérítést kár megtérítéseként jelölték meg, mivel az ítélet nem tartozik az *Asteris*-ügyben megfogalmazott, a kártérítést az állami támogatástól megkülönböztető ítélkezési gyakorlat hatálya alá,

— a biztosított előny szelektív, mivel az intézkedés előnyeit csak a felperesek élvezhetik,

— az előnyt állami forrásokból biztosítják, mivel az érintett kifizetéseket az állami költségvetésből teljesítenék, és az előny biztosítására vonatkozó határozat Romániának tulajdonítható, függetlenül attól, hogy Románia az ítéletben foglaltakat önként vagy bírósági végzés alapján teljesítette,

— a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése torzítja a versenyt vagy a tagállamok közötti kereskedelmet érinti.

(44) A Bizottság ezt követően megállapította, hogy az állami támogatási szabályok ebben az ügyben történő alkalmazása nem érinti a Szerződés 351. cikke által védett jogokat és kötelezettségeket. A Bizottság továbbá úgy ítélte meg, hogy a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése új támogatásnak minősülne, mivel az ítéletben foglaltak teljesítésére, illetve az ítélet végrehajtására Románia Unióhoz való csatlakozását követően kerülne sor, és nem számít, hogy egyes költségek – amelyeket az intézkedés *de facto* visszatérít – a csatlakozás előtt merültek fel a felpereseknél. A Bizottság végül arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése nem lenne összeegyeztethető a belső piaccal, mivel az nem felelne meg a regionális támogatásokra vonatkozó összeegyeztethetőségi feltételeknek.

([41]) Az Amerikai Egyesült Államok Columbia Szövetségi Kerületi Körzeti Bíróságának 1-14-cv-600. számú, Viorel Micula kontra Románia kormánya ügye – az ICSID által meghozott ítélet megerősítése és ítélet meghozatala iránti kérelem.
([42]) Lásd a 7. lábjegyzetet.
([43]) Lásd a 38. lábjegyzetet.
([44]) Lásd a 40. lábjegyzetet.

4. **ROMÁNIA ÉSZREVÉTELEI**

(45) Románia először is rámutat arra, hogy az ország által 1975-ben ratifikált ICSID-egyezmény 54. cikkének (1) bekezdése szerint mindegyik Szerződő Állam „az Egyezmény értelmében meghozott ítéletet kötelezőnek ismeri el, és a területén az említett ítélet által megállapított pénzbeni kötelezettségeknek úgy tesz eleget, mintha az saját bíróságának jogerős ítélete volna." Románia azzal érvel, hogy e szakasz következtében minden Szerződő Államnak kötelessége bármely olyan ICSID választottbírósági ítéletet elismerni és végrehajtani, amelynek végrehajtását az ICSID-egyezmény szabályaival összhangban nem függesztették fel, és a nemzeti bíróságok előtt az ilyen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

(46) Másodsorban Románia kiemeli, hogy a román kormány köteles a román alkotmányt tiszteletben tartani, amely megtiltja a kormány számára, hogy a nemzeti bíróságokat az ítélet végrehajtásának kérdésében jogtalanul befolyásolja. Románia hangsúlyozza, hogy a nemzeti bíróság önállóan határozott úgy, hogy a Bizottság által 2014-ben kibocsátott különböző jogi aktusok a román jogszabályok értelmében nem függeszthették fel az ítélet végrehajtását. Románia továbbá úgy érvel, hogy habár az uniós jog általában elsőbbséget élvez az (általános) román nemzeti jogszabályokkal szemben, de az uniós jog nem írhatja felül a román alkotmányt.

(47) Harmadszor, Románia arra hivatkozik, hogy a választottbíróság által megítélt kártérítés nem új összeegyeztethetetlen támogatásnak, hanem az *Asteris*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat értelmében kártérítésnek minősül. Románia különösen a *Lucchini*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat jelen ügyben való alkalmazását kifogásolja, azzal érvelve, hogy a ténybeli háttér megkülönbözteti a jelen ügyet az EUB által a *Lucchini*-ügyben hozott döntéstől ([45]).

(48) Végül, Románia ismételten kihangsúlyozza az ICSID-egyezmény és az uniós jog szerinti román kötelezettségek között fennálló, és a jelen ügy által is megerősített ellentmondást. Románia arra hivatkozik, hogy amíg az ICSID szintjén nem dőlt el, hogy az ICSID-egyezmény vagy az uniós jog élvezzen-e elsőbbséget, az ICSID-ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ICSID-ítélet végrehajtása nem tekinthető jogellenes állami támogatásnak.

5. **AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI**

(49) Az ítélet alapjául szolgáló választottbírósági eljárás öt felperese volt az egyetlen olyan érdekelt fél, amely az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban benyújtotta észrevételeit. A felperesek vitatják az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt előzetes megállapításokat. A felperesek különösen az alábbiakkal kapcsolatban tesznek észrevételeket: i. az ügy háttere és ii. az intézkedés állítólagosan helytelen leírása; a felperesek érvelése szerint iii. nincs ellentmondás az uniós állami támogatási szabályok és az Unión belüli BIT-ek között; a felperesek arra hivatkoznak, hogy iv. az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása nem minősül állami támogatásnak vagy v. legalábbis új támogatásnak; a felperesek állítása szerint, hogyha azt támogatásnak tekintjük, akkor vi. az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása összeegyeztethető támogatás lenne; a felperesek fenntartják, hogy vii. a bizalomvédelem elve miatt a Bizottság nem fogadhat el elutasító határozatot; és a felperesek végül azzal érvelnek, hogy viii. a Bizottságnak lépéseket kell tennie a felperesek vizsgálati eljárásba történő megfelelő bevonására.

Az ügy hátterével kapcsolatos észrevételek

(50) A felperesek kifejtik, hogy a kommunista rezsim 1989. évi összeomlását követően Románia gazdasága súlyosan legyengült állapotban volt. A helyzet annyira súlyos volt, hogy Románia a csatlakozási folyamat 1995. évi kezdetekor messze állt a csatlakozási kritériumok teljesítésétől. Románia regionális fejlesztési keretet hozott létre a gazdasági fejlődés felgyorsítása és a regionális egyenlőtlenségek csökkentése érdekében, és röviddel ezt követően elfogadta az EGO 24-et a magánszektorbeli beruházások kiszolgáltatott helyzetű régiókban történő ösztönzése érdekében. Az EGO 24 szerinti ösztönzők kizárólag arra irányultak, hogy a befektetők Európa egyik legszegényebb országának legkiszolgáltatottabb helyzetű régióiban munkahelyeket teremtsenek. Ezzel összefüggésben a felperesek különösen azt hangsúlyozzák, hogy az EGO 24 nemcsak előnyöket biztosított, hanem kötelezettségeket is előírt a befektetők számára, például a munkahelyek teremtésére és a korábban munkanélküli dolgozók foglalkoztatására, a kiszolgáltatott helyzetű régiókban új anyagok előállítására, az újonnan létrehozott vállalatok központi irodájának a kiszolgáltatott helyzetű régióban történő elhelyezésére, illetve a tartós befektetői tanúsítvány igénylésére és átvételére vonatkozó kötelezettséget.

(51) A felperesek továbbá kifejtik azt, hogy vállalataik 2000 és 2002 között részesültek tartós befektetői tanúsítványban a Bihor megyei beruházások tekintetében. A 2009. április 1-jéig érvényes tartós befektetői tanúsítványok feltételei szerint a felperesek kötelezettséget vállaltak arra, hogy „beruházásaikat kétszer annyi ideig fenntartják, mint amennyi ideig [a felperesek]" az EGO 24 által létrehozott „előnyöket élvezték." A felperesek állítása szerint beruházásaik révén körülbelül 9 000 új munkahelyet teremtettek, amiből 7 000 a mai napig megmaradt. A

([45]) Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (39) preambulumbekezdését.

felperesek továbbá azt állítják, hogy beruházásaik jelentős tovagyűrűző hatással jártak a régióban. A felperesek azt a következtetést vonják le e megfigyelésekből, hogy beruházásaik révén hozzájárultak a szörnyű gazdasági körülmények által a Bihor megyei régióban okozott nehézségek csökkentéséhez, és javítottak a régió életminőségén.

(52) A Románia uniós csatlakozását megelőzően az országban hatályos állami támogatási jog tekintetében a felperesek úgy érvelnek, hogy – mivel az EGO 24-et a 143/1999. számú törvény hatálybalépése előtt hozták létre – az EGO 24 az említett törvény alkalmazásában létező támogatás volt és azt a Versenytanácsnak nem kellett engedélyeznie. A felperesek arra is emlékeztetnek, hogy a Versenytanács az EGO 75-öt megpróbálta a román bíróságok előtt megtámadni, ugyanakkor az EGO 24 143/1999. számú törvénnyel való összeegyeztethetőségét nem vitatta. A felperesek arra is emlékeztetnek, hogy – a 2001. november 21-i uniós közös álláspont kivételével – az Unió által a csatlakozási folyamat során kiadott egyik nyilatkozat sem nevezte konkrétan az EGO 24-et az állami támogatások szempontjából problémásnak.#

(53) Végül, a felperesek azt állítják, hogy a felperesek és a régió számára katasztrofális lenne, munkahelyek ezreit veszélyeztetné, valamint a régióban lezajlott gazdasági fejlődést visszafordítaná, hogyha az ítéletet nem teljes mértékben hajtanák végre, vagy az ítélet azon részét, amelyet a fizetendő kártérítés felperes adókötelezettségeibe való beszámítása révén már végrehajtottak, visszatérittetnék.

Az intézkedés leírásával kapcsolatos észrevételek

(54) A felperesek érvelése szerint az eljárás megindításáról szóló határozat nem következetes a vonatkozó intézkedés meghatározását illetően. Az eljárás megindításáról szóló határozat (25) és (26) preambulumbekezdésére hivatkozva a felperesek hangsúlyozzák, hogy bár a Bizottság állítása szerint kizárólag az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását vizsgálja, valójában az annak alapjául szolgáló EGO 24 rendszert vonja kétségbe. A felperesek azt is állítják, hogy semmiképpen sem bizonyították megfelelően, hogy az EGO 24 összeegyeztethetetlen állami támogatást jelent.

(55) A felperesek továbbra is azt állítják, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat tévesen értelmezi az ítéletet, és érvelésük szerint az ítélet kizárólag a BIT Románia által történő megsértéséből eredő károk megtérítését ítélte meg, és nem biztosította újra az EGO 24 által nyújtott előnyöket A felperesek szerint a választottbíróság nem *önmagában* az EGO 24 szerinti ösztönzők korai visszavonása miatt ítélte meg a kártérítést, hanem inkább amiatt, hogy Románia a BIT-et sértőnek minősített intézkedések révén ésszerűtlenül járt el, mivel i. az EGO 24 szerinti szinte minden előny visszavonása ellenére teljes mértékben fenntartotta az annak alapján előírt befektetői kötelezettségeket, ii. aláásta a felperesek jogos elvárását az EGO 24 szerinti ösztönzők folyamatos elérhetőségét illetően, és iii. nem viselkedett kellően átlátható módon a felperesekkel szemben.

(56) A felperesek továbbá arra hivatkoztak, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat azon a feltételezésen alapul, hogy az EGO 24 összeegyeztethetetlen támogatásnak minősült, és ez a feltételezés hibás, mert az EGO 24 regionális támogatásként való összeegyeztethetőségét sosem állapították meg megfelelően.

Az uniós állami támogatási szabályok és az Unión belüli BIT-ek közötti ellentmondás hiányával kapcsolatos észrevételek

(57) Az eljárás megindításáról szóló határozat (51)–(55) preambulumbekezdésére hivatkozva a felperesek azt állítják, hogy az uniós jog tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeire vonatkozó rendelkezései ebben az ügyben irrelevánsak, mivel az uniós állami támogatási jog és a BIT nem állnak ellentmondásban egymással. A felperesek központi érvelése, hogy az ellentmondást kizárja, hogy Románia a kérdéses választottbírósági eljárást az Unióhoz való csatlakozása előtt indította. Románia az ítéletben foglaltak teljesítésével kapcsolatos kötelezettsége a BIT állítólagos megsértésének időpontjától, azaz Románia uniós csatlakozását megelőzően kezdődik, és így azt az uniós jog nem érinti.

Az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása állami támogatásként való minősítésére vonatkozó észrevételek

(58) A felperesek azt állítják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében nem minősül állami támogatásnak.

(59) Először, habár a felperesek az S.C. European Food S.A., az S.C. Starmill S.R.L., és a S.C. Multipack vállalkozásnak való minősítését nem vitatják, ugyanakkor azt állítják, hogy Ioan és Viorel Miculáról nem állítható, hogy gazdasági tevékenységet folytatnának. Különösen az, hogy a Micula testvérek különböző vállalkozásokban részvényekkel rendelkeznek, nem tekinthető elégséges indoknak arra, hogy a testvérpárt vállalkozásnak minősítsük. A felperesek továbbá fenntartják, hogy a fent említett három vállalat és a Micula testvérek nem tekinthetők egyetlen gazdasági egységnek, mivel a testvérpár érdekei nem egyeznek meg a vállalatok érdekeivel.

(60) Másodsorban a felperesek hangsúlyozzák, hogy az ítéletben foglaltak teljesítéséből nem származik előny számukra. A felperesek érvelése szerint a jogi kötelezettségek teljesítésére szolgáló intézkedések, például a kártérítési kifizetések, nem minősülnek a vállalkozásokkal szembeni preferenciális elbánásnak. Ezzel összefüggésben a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság nem hagyatkozhat Colomer főtanácsnok *Atzeni-ügyben* tett nyilatkozatára, mert az említett ügy a már kifizetett összeegyeztethetetlen támogatás visszatérítésének ellentételezése miatt a kedvezményezettnek kifizetett kártérítéssel kapcsolatos. A felperesek fenntartják, hogy a jelen ügyben ezzel szemben nem került sor állami támogatás – még kevésbé jogellenes állami támogatás – részükre történő kifizetésére, ami ezt az ügyet megkülönbözteti az *Atzeni-ügytől*. Hasonlóképpen, a felek fenntartják, hogy jelen ügy nem feleltethető meg az

eljárás megindításáról szóló határozatban hivatkozott ügyekkel, amelyek során úgy határoztak, hogy a kedvezményezetteket az összeegyeztethetetlen állami támogatás visszatérítése miatt kártalanító szerződéses kikötések is állami támogatásnak minősülnek.

(61) A felperesek továbbá fenntartják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása egyértelműen az *Asteris*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat hatálya alá tartozik. A felperesek úgy érvelnek, hogy az *Asteris-ügyben* megfogalmazott ítélkezési gyakorlat, valamint a *Denkavit-* ([46]) és *ThyssenKrupp* ([47]) -ügyekhez hasonló ügyekben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat mögöttes érvei szerint a kártérítés megfizetése nem tagállami hatáskörben van, és ezért nem minősül állami támogatásnak. Románia BIT szerinti kötelezettségei továbbá állítólag a felelősségre vonhatóságra vonatkozó általános szabályokat fejezik ki, amelyekre az *Asteris*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat alkalmazható. A Bizottság azon érvét illetően, hogy az *Asteris*-ügy nem alkalmazható az Unión belüli BIT-ek alapján megítélt, uniós joggal összeegyeztethetetlennek minősített kártérítésekre, a felperesek fenntartják, hogy az ilyen összeegyeztethetetlenség nem tenné az ilyen BIT alapján meghozott ítéletet semmissé. Az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása továbbá nem tekinthető állami támogatás „hátsó ajtón keresztül történő" nyújtásának, mert az ítélet nem állítja vissza az eltörölt EGO 24 rendszert, hanem inkább a *többek között* a felperesekre rótt indokolatlan terhek fenntartására vonatkozó önálló román döntés miatt nyújt kártérítést.

(62) A felperesek továbbá azt állítják, hogy a BIT uniós joggal való összeegyeztethetetlenségével kapcsolatos bizottsági érvek irrelevánsak, mert a választottbírósági eljáráshoz vezető jogvita, és végső soron az ítélet is Románia Unióhoz való csatlakozását megelőzően keletkezett. A felperesek azzal érvelnek, hogy a vizsgálat megindításáról szóló határozatban foglalt bizottsági érvek az ítéletben foglaltak teljesítésének, illetve az ítélet végrehajtásának az EGO 24 rendszer összeegyeztethetetlenségével való téves összekapcsolásán alapulnak, és újra megerősítik, hogy az ítélet semmi esetre sem az uniós állami támogatási szabályok betartására vonatkozó román határozat alapján ítélte oda a kártérítést.

(63) A felperesek továbbá vitatják, hogy a *Lucchini*-ügyben hozott, a Bizottság által a vizsgálat megindításáról szóló határozatban említett bizottsági határozat jelen ügyben bármilyen jelentőséggel bírna. A felperesek véleménye szerint a *Lucchini*-ügyben csak azt állapították meg, hogy a nemzeti jog rendelkezései nem hiúsíthatják meg az összeegyeztethetetlen támogatás visszatérítését, és az ügynek nincs jelentősége a BIT megsértése miatt kártérítést megítélő választottbírósági ítéletben foglaltak teljesítése, illetve végrehajtása szempontjából.

(64) Harmadszor, az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása Romániának való betudhatósága tekintetében a felperesek úgy érvelnek, hogy a Bizottság értékelése nem alapulhat az EGO 24 államnak való betudhatóságán. A felperesek továbbá azt is fenntartják, hogy az ICSID-ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ICSID-ítélet végrehajtása Románia ICSID-egyezmény szerinti kötelezettségeiből eredő automatikus és nem önkéntesen vállalt következmény. A felperesek szerint a nem önkéntesen vállalt intézkedések nem tudhatók be az államnak és nem minősülhetnek állami támogatásnak. A felperesek továbbá kihangsúlyozzák, hogy az ICSID ítéleteit a nemzeti bíróságok nem vizsgálhatják felül, és azok végrehajtását nemzeti közrendi (*ordre public)* okok vagy az uniós joggal való összeegyeztethetetlenség miatt nem lehet megakadályozni.

(65) A felperesek továbbá úgy érvelnek, hogy az ICSID-egyezmény szerinti román kötelezettségeket Románia későbbi uniós tagsága nem érintette. A felperesek kifejtik, hogy a BIT állítólagos megsértése és az eljárás megindítása Románia Unióhoz való csatlakozása előtt történt, és így az uniós jog a jelen ügyben nem alkalmazható.

(66) Negyedszer, a szelektivitás tekintetében a felperesek azt állítják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása nem szelektív, mert a BIT-ek és az ICSID-egyezmény általános felelősségi rendszert hoz létre, amely minden befektető esetében egyformán alkalmazandó. Az e rendszer keretében megítélt kártérítések ennek megfelelően nem szelektívek. Ezzel összefüggésben a felperesek a Bizottság által állítólagosan tett alábbi nyilatkozatra is hivatkoznak: „habár a BIT-ek a tulajdonjogok külföldön történő biztosítása révén előnyt biztosítanak, technikailag mégsem minősíthetők [a Szerződés] 107. cikkének (1) bekezdése által tiltott [á]llami támogatásnak, mert az így biztosított előny nem részesít előnyben bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos termékek előállítását, hanem azt általánosan valamennyi befektetőnek megadják, függetlenül attól, hogy adott befektető melyik ágazatban tevékenykedik."

(67) Végül, a felperesek tagadják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése alkalmas lenne a verseny torzítására és hatással lenne a tagállamok közötti kereskedelemre. A felperesek állítása szerint az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt indoklás nem alkalmazható a gazdasági tevékenységet állítólag nem folytató Micula testvérek esetében, aminek az a következménye, hogy a számukra folyósított kifizetések nem torzítják a versenyt, illetve nincsenek hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. Még általánosabban véve, a felperesek úgy érvelnek, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése nem részesítené előnyben a felpereseket, így annak versenyre vagy kereskedelemre gyakorolt hatása kizárható.

([46]) A 61/79. sz., *Amministrazione delle finanze dello Stato kontra Denkavit italiana* ügyben hozott ítélet (EU:C:1980:100).

([47]) A Bizottság 2007. november 20-i határozata az Olaszország által a ThyssenKrupp, a Cementir és a Nuova Terni Industrie Chimiche részére nyújtott, C 36/A/06. sz. állami támogatásról (HL L 144., 2008.6.4., 37. o.).

Az ítéletben foglaltak teljesítése illetve az ítélet végrehajtása új állami támogatásként való minősítésére vonatkozó észrevételek

(68) A felperesek emellett kifogásolják az ítéletben foglaltak teljesítésének, illetve az ítélet végrehajtásának új állami támogatásnak való minősítését. A felperesek megjegyzik, hogy Románia Unióhoz való csatlakozását követően csak az ítélet elfogadására és annak végrehajtására került sor. Különösen a Románia által történő végrehajtás tekinthető pusztán az ítélet automatikus következményének, mintsem egy külön döntés következményének. A felperesek szerint az alábbiak voltak lényeges időpontok: az EGO 24 hatálybalépése, a tartós befektetői tanúsítványok felperesek részére történő kibocsátása, vagy legkésőbb a BIT megkötése. A felperesek az ítélkezési gyakorlatra és az állami kezességvállalásra vonatkozó bizottsági gyakorlatra (amely szerint a lényeges időpont a kezesség vállalásának időpontja, és nem a kezesség érvényesítésének vagy a kifizetések teljesítésének időpontja) is hivatkoznak annak megindoklására, hogy amennyiben valamely kártérítés kifizetésére egy nemzetközi egyezményben foglalt kötelezettség alapján kerül sor, ezen egyezmény megkötésének időpontját kell meghatározónak tekinteni.

Az ítéletben foglaltak teljesítésének, illetve az ítélet végrehajtásának összeegyeztethetőségére vonatkozó észrevételek

(69) A felperesek először azt állítják, hogy amennyiben a Bizottság be nem jelentett támogatásokat vizsgál, és az érintett tagállam az összeegyeztethetőségre vonatkozóan semmilyen érvet nem hozott fel, a Bizottság köteles megvizsgálni, hogy a támogatás az alkalmazandó szabályokkal vagy iránymutatásokkal összeegyeztethető-e, és a vizsgálathoz szükség esetén további információkat kérhet a tagállamtól vagy a kedvezményezettől.

(70) Ami az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt előzetes összeegyeztethetőségi elemzést illeti, a felperesek fenntartják, hogy az konceptuálisan hibás volt, mert az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása esetén a jelenlegi regionális támogatási iránymutatásokat (a továbbiakban: RTI) alkalmazza, még úgy is, hogy teljesen egyértelmű, hogy az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását nem regionális fejlesztési célkitűzések indokolják. A felperesek véleménye szerint, és ismételten kihangsúlyozva, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat tévesen feltételezi, hogy az ítélet végrehajtása visszamenőlegesen visszaállítaná az EGO 24-et, kizárólag az EGO 24 rendszer szerinti előnyöket lehetett volna nyújtani. Az EGO 24-et így az 1998. évi RTI alapján kellett volna értékelni, amely alapján azt összeegyeztethetőnek kellett volna találni.

(71) A felperesek következő állítása szerint sosem született az EGO 24-et összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősítő érvényes hivatalos határozat. A felperesek szerint a Román Versenytanács EGO 24-et felmondó (244/2000) határozata hibás volt, mert nem értékelte az összeegyeztethetőséget és nem indokolta megállapításait. A felperesek továbbá azzal érveltek, hogy a román kormány az EGO 24-et megerősítő EGO 75 elfogadása révén felülírta a Versenytanács határozatát. A felperesek azzal érvelnek továbbá, hogy a Versenytanács által az EGO 75-tel szemben a bíróságok előtt benyújtott kifogások elutasítása is azt bizonyítja, hogy az EGO 24 és az EGO 75 elsőbbséget élvezett a Versenytanács határozatával szemben.

(72) A felperesek továbbá azt állítják, hogy a Bizottságnak még alkalomszerűen sincs és nem is volt hatásköre az EGO 24 felülvizsgálatára. Az EGO 24 lényeges részeit még Románia Unióhoz való csatlakozása előtt visszavonták. Mivel az ítéletre úgy lehet tekinteni, mint ami visszaállította az EGO 24 szerinti támogatást, a felperesek állítása szerint ezért a Bizottságnak nincs felülvizsgálati hatásköre. A felperesek ebben az összefüggésben az N 380/2004. számú állami támogatási ügyben hozott bizottsági határozatra is utalnak, amelynek során a Bizottság megállapította, hogy a csatlakozást megelőzően elfogadott és teljes egészében a csatlakozás előtti időszakokhoz kapcsolódó választottbírósági ítéletben foglaltak csatlakozást követő teljesítése nem minősül új támogatásnak.

(73) Végül, a felperesek úgy érvelnek, hogy az EGO 24 és az EGO 24 szerinti egyéni ösztönzők az alkalmazandó 1998. évi RTI szerint összeegyeztethetőek voltak a belső piaccal, amennyiben minden összeegyeztethetőségi feltételt teljesítettek. A felperesek ebben az összefüggésben először azt állítják, hogy az EGO 24 valójában összeegyeztethető beruházási támogatásnak, és nem működési támogatásnak tekintendő, másodszor pedig azt állítják, hogy az EGO 24 még akkor is összeegyeztethető, ha működési támogatásnak tekintik.

A jogos bizalomra vonatkozó észrevételek

(74) A felperesek azt állítják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását az állami támogatási szabályokkal ellentétesnek nyilvánító bizottsági határozat sértené a felperesek jogos bizalmát A felperesek úgy érvelnek, hogy az Unió kifejezetten a tagállamokkal való BIT-ek megkötésére ösztönözte Romániát az ország Unióhoz való csatlakozása előtt, a Bizottság továbbra is támogatja a BIT-ek megkötését, valamint a felperesek abban bíztak, hogy a választottbírósági eljárás lehetővé teszi, hogy a befektetők EGO 24 szerinti kötelezettségeinek fenntartására vonatkozó román döntés által okozott kárért kártérítésben részesüljenek, és, hogy nem fűződik nyomós közérdek a felperesek jogos bizalmának figyelmen kívül hagyásához.

A felperesek eljárási jogaira vonatkozó észrevételek

(75) Végül, a felperesek azt állítják, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az érintett felek „azon joggal élhetnek, hogy a közigazgatási eljárásban az eset körülményeire tekintettel megfelelő mértékben részt vehetnek ([48])." A felperesek azzal érvelnek, hogy Románia nem vonta be megfelelően a felpereseket az állami támogatási eljárásba, ami állítólag a felpereseket hátrányos helyzetbe hozta. A felperesek arra figyelmeztetnek, hogy a Bizottság végső határozatát érvénytelenné teheti az, hogy a Bizottság a felpereseket nem vonta be jobban az eljárásba, és így azok nem voltak képesek megfelelő módon megvédeni érdekeiket. A felperesek azzal a megjegyzéssel zárnak, hogy a Bizottság állami támogatási ügyekben folytatott gyakorlata általában nem védte kellően az állítólagos kedvezményezettek eljárási jogait és – mivel nem biztosított hatékony jogorvoslatot – ellentétes az emberi jogok európai egyezménye 6. cikkének (1) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével.

6. **ROMÁNIA ÉSZREVÉTELEI A HARMADIK FELEK ÉSZREVÉTELEIVEL KAPCSOLATBAN**

(76) Románia a felperesek észrevételeire adott válaszában először is elutasítja azt az érvelést, hogy Ioan és Viorela Miculát az uniós állami támogatási jog alkalmazásában nem lehet vállalkozásnak minősíteni. Románia úgy érvel, hogy az öt felperest inkább egy gazdasági egységnek kell tekinteni, mert a Micula testvérek közvetlen vagy közvetett ellenőrzést gyakorolnak a vállalati felperesek felett. Románia ezen állítás alátámasztására *többek között* kifejti, hogy a Románia és a felperesek között az ítélet kihirdetése után lezajlott tárgyalások során a Micula testvérek hivatalos döntést hoztak a három vállalati felperes nevében.

(77) Másodsorban Románia visszautasítja a felperesek arra vonatkozó állítását, hogy nem áll fenn kapcsolat az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása és az ítélet alapján megítélt kártérítés között. Románia fenntartja, hogy az ítéletből egyértelműen kitűnik, hogy a választottbíróság a kártérítés mértékét azon gazdasági előnyök alapján határozta meg, amelyekben a felperesek akkor részesültek volna, ha az ösztönzőket fenntartották volna.

(78) Harmadszor, ami a felperesek arra vonatkozó állítását illeti, hogy nem vonták be és továbbra sem vonják be őket megfelelően az állami támogatásokra irányuló vizsgálatba, Románia vitatja, hogy nem azonnal továbbította az eljárás megindításáról szóló határozatot a felpereseknek. Románia továbbá azt állítja, hogy az ország jogilag nem köteles a felpereseket az eddigi és az ezt megelőző mértéknél nagyobb mértékben bevonni a vizsgálatba.

7. **ÉRTÉKELÉS**

7.1. **A támogatás fennállása**

(79) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet." Ennek megfelelően egy intézkedés akkor minősül állami támogatásnak, ha az alábbi négy feltétel együttesen teljesül:

— Az intézkedésnek szelektív gazdasági előnyt kell biztosítania a vállalkozás számára.

— Az intézkedésnek az államnak tulajdoníthatónak kell lennie és az intézkedést állami forrásokból kell finanszírozni.

— Az intézkedésnek torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie.

— Az intézkedésnek képesnek kell lennie a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására.

(80) A Bizottság hangsúlyozza, hogy az állami támogatás fogalma objektív és jogi fogalom, amelyet közvetlenül a Szerződés határoz meg. A kérdéses intézkedés hatásaitól függ, hogy egy adott intézkedés állami támogatásnak minősül-e, függetlenül az intézkedés nyújtásakor fennálló tagállami szándékoktól és indoklásoktól ([49]).

Vállalkozás

(81) Az EUB a vállalkozásokat következetesen gazdasági tevékenységet ellátó entitásokként határozta meg, azok jogállásától és finanszírozási módjától függetlenül ([50]). Egy adott jogalany besorolása ennélfogva kizárólag a tevékenységének jellege alapján történik.

([48]) Hivatkozás a T-68/03. sz., *Olympiaki Aeroporia Ypiresies* ügyben hozott ítélet (EU:T:2007:253) 42. pontjára.
([49]) A C-487/06 P. sz., *British Aggregates kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:2008:757) 85. és 89. pontja, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlat, és a C-279/08 P. sz., *Bizottság kontra Hollandia (NOx)* ügyben hozott ítélet (EU:C:2011:551) 51. pontja.
([50]) A C-180/98–C-184/98. sz., *Pavlov és társai* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:2000:428) 74. pontja.

(82) A külön jogalanyok az állami támogatási szabályok alkalmazásában egyetlen gazdasági entitásnak tekinthetők. Ezt követően ez a gazdasági egység tekinthető érintett vállalkozásnak. Az EUB korábbi megállapítása szerint: „[a] versenyjogban a »vállalkozás« kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az gazdasági egységet jelent, […] még akkor is, ha jogi szempontból e gazdasági egység több természetes vagy jogi személyből áll ([51])." Annak meghatározásakor, hogy több entitás egy gazdasági egységet képez-e, az EUB azt vizsgálja, hogy fennáll-e az irányítási jogokat biztosító részesedés, illetve léteznek-e funkcionális, gazdasági és szervezeti kapcsolatok ([52]).

(83) Az ítélet alapjául szolgáló választottbírósági eljárás felperesei az Ioan Micula és Viorel Micula testvérpár és a tulajdonukban lévő három vállalat (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. és S.C. Multipack). Az egyértelmű, hogy a három vállalat gazdasági tevékenységet folytat, mivel azok élelmiszeripari termékek, malomipari termékek és műanyag csomagolások ipari gyártására szakosodtak. A három vállalat ezért vállalkozásnak minősül. Ezt a minősítést a felperesek nem vitatják.

(84) A felperesek azonban fenntartják, hogy a Micula testvérek természetes személyként nem minősülhetnek vállalkozásnak a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában, és ennek megfelelően az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása során számukra kifizetett pénzeszközök nem minősülnek állami támogatásnak. A felperesek állítása szerint különösen a Micula testvérek érdekei nem egyeznek a három vállalati felperes érdekeivel.

(85) A Bizottság azonban úgy találja, hogy a három vállalat és a Micula testvérek együttesen minősülnek egyetlen gazdasági egységnek az állami támogatási szabályok alkalmazásában. Ezért ez a gazdasági egység tekinthető érintett vállalkozásnak.

(86) E megállapítás egyrészt azon alapul, hogy a Micula testvérek – közvetve vagy közvetlenül – szinte kizárólagos tulajdonjogot gyakorolnak a három vállalati felperes felett, így bizonyítva, hogy ellenőrző részesedéssel rendelkeznek ezekben a vállalatokban.

(87) Másodsorban e megállapítás figyelembe veszi, hogy a vállalati felperesek egy nagyobb vállalatcsoportnak, a European Food and Drinks Groupnak (a továbbiakban: EFDG) részét képezik. A választottbírósági eljárás során a Micula testvérek az EFDG részét képező, az eljárás alapjául szolgáló román intézkedések miatt állítólagosan veszteségeket elszenvedő egyéb vállalatok kárainak megtérítését is kérték. Valójában, a felperesek kártérítés iránti kérelmüket a teljes EFDG által állítólagosan elszenvedett veszteségre alapozták, ahelyett, hogy minden egyes vállalati felperes és a két egyéni felperes külön veszteségeit számszerűsítették volna, és kérelmüket ennek alapján nyújtották volna be. Miután a választottbíróság megvizsgálta az EFDG tulajdonosi szerkezetét és megállapította, hogy a Micula testvérek az EFDG részét képező azon vállalatok legalább 99,96 %-át – közvetve vagy közvetlenül – birtokolják, amelyek esetében kártérítést követeltek (ezek a vállalatok az alábbiak: European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L), a választottbíróság elfogadta e megközelítést és a felpereseknek engedélyezte, hogy a teljes EFDG veszteségei után kérjenek kártérítést ([53]). A felperesek választottbírósági eljárás során tanúsított ilyen magatartása és a választottbíróság kapcsolódó meghatározásai azt bizonyítják, hogy a Micula testvérek és a három vállalati felperes, valamint az EFDG részét képező fent említett vállalatok egyetlen gazdasági érdekkel bíró egyetlen gazdasági egységet képeznek.

(88) Harmadszor, a Micula testvérek és vállalataik egy gazdasági egységként való minősítését tovább erősíti az is, ahogyan az ítélet végül a kártérítést megítélte számukra. Az ítélet, ahelyett, hogy az öt felperes között egyenként elosztotta volna az ellentételezést, „együttes jogosultság" alapján „együttesen" ítélte meg a kártérítést számukra. Az a tény, hogy az öt felperes közösen (azaz a vállalati felpereseket is ideértve) azt kérte a választottbíróságtól, hogy minden kártérítést a Micula testvéreknek ítéljenek meg, azt bizonyítja, hogy a vállalati felperesek a Micula testvérekkel szemben nem rendelkeznek autonómiával. A választottbíróság végül minden felperes számára engedélyezte, hogy a megítélt kártérítés teljes összegét visszakövetelje, és ezt követően az említett kártérítést a felperesek között úgy ossza fel, ahogyan azt megfelelőnek ítéli, függetlenül az egyes felperesek által ténylegesen elszenvedett károktól.

(89) A fent említett következtetést nem befolyásolja a felperesek azon érvelése, hogy a jelen ügyet meg kell különböztetni a *Hydrotherm* ügyben hozott ítélettől, mivel a természetes személy abban az ügyben a természetes személlyel egyetlen gazdasági egységnek minősülő különböző vállalatok pénzügyi kötelezettségeiért személyesen felelős partner volt, míg a Micula testvérek ilyen értelemben személyesen nem felelősek. Válaszul a Bizottság emlékeztet arra, hogy az EUB *Hydrotherm* ügyben hozott ítéletének vonatkozó pontjai egyáltalán nem említik az érintett természetes személy személyes felelősségét; az EUB arra korlátozta magát, hogy utalt arra, hogy az érintett természetes személy

([51]) A C-170/83. sz., *Hydrotherm* ügyben hozott ítélet (EU:C:1984:271) 11. pontja. Lásd még a T-137/02. sz., *Pollmeier Malchow kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2004:304) 50. pontját.

([52]) A C-480/09 P sz., *Acea Electrabel Produzione SpA kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:2010:787) 47–55. pontja; a C-222/04 sz., *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:2006:8) 112. pontja.

([53]) Lásd az ítélet 935–936. és 943. pontját.

„teljes mértékben ellenőrzést gyakorol" a kérdéses vállalatok felett. ([54]) Mint már említettük, a Micula testvérek tulajdonjoguknál fogva hasonló módon teljes mértékben ellenőrzést gyakorolnak a vállalati felperesek felett, és valójában a többi érintett EFDG-vállalat felett is.

(90) A Bizottság úgy véli továbbá, hogy – a felperesek állításaival szemben – a *Cassa di Risparmio di Firenze* ügyben hozott ítéletet alátámasztó logika ebben az ügyben ugyanúgy alkalmazható. Az EUB ebben az ítéletben elismerte, hogy egy jogalany gazdasági tevékenységet közvetlenül vagy közvetve, egy gazdasági szereplő – a szereplővel együtt alkotott gazdasági egység részeként történő – ellenőrzése révén is gyakorolhat. Habár az EUB elismeri, hogy a részesedések - még ha irányítási jogokat biztosító részesedésekről is van szó - birtoklása önmagában nem elegendő ahhoz, hogy gazdasági tevékenységnek lehessen minősíteni a részesedéseket birtokló szervezet tevékenységét, ha az csak a részvényes vagy tag jogállásához kapcsolódó jogok gyakorlásával jár, és az osztalékban részesülés adott esetben csupán a vagyon tulajdonjogának egyszerű haszna, azonban egyértelmű, hogy a jelenlegi helyzet ettől eltér. Valóban, az EUB szerint: „azt a szervezetet […], amelyik részesedéssel rendelkezik valamely társaságban, és ténylegesen gyakorolja ezen irányítást azáltal, hogy közvetlenül vagy közvetve beavatkozik a társaság ügyvezetésébe, úgy kell tekinteni, hogy részt vesz az irányított vállalkozás gazdasági tevékenységében ([55])." Az EUB arra is ügyelt, hogy kihangsúlyozza, hogy „valamely vállalkozás két különböző szervezetre való egyszerű szétválasztása" nem lehet elegendő az állami támogatási szabályok megkerüléséhez ([56]). Ezen érvelés akkor is alkalmazandó, ha a két érintett jogalany egyike természetes személy. Máskülönben egy adott vállalkozás ellenőrzést gyakorló részvényesének szerepét betöltő természetes személynek való támogatás nyújtása nem minősülne állami támogatásnak, még akkor sem, ha a természetes személy ezt a támogatást az általa ellenőrzött vállalkozás javára használná. A jelen ügyben az állami támogatási szabályok alkalmazása céljából valóban nincs jelentősége annak, hogy a választottbíróság által az öt felperesnek együttesen megítélt kártérítés a Micula testvéreknek vagy az általuk birtokolt vállalatoknak került-e kifizetésre.

(91) Következésképpen a Bizottság megállapítja, hogy a Micula testvérek és a három vállalati felperes együttesen egyetlen gazdasági egységet alkot, amely a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazása céljából vállalkozásnak minősül. Az egyéb EFDG-vállalatok (European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L) ([57]), amelyek állítólagos veszteségei miatt a Micula testvérek az ítélet alapján kártérítésben részesültek, hasonlóképpen az említett egyetlen gazdasági egység részét képezik. Az öt felperesből és az említett EFDG-vállalatokból álló említett egyetlen gazdasági egység a támogatási intézkedés végső kedvezményezettje.

Gazdasági előny (1)

(92) A Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének megfelelően az előny olyan gazdasági előny, amelyet egy adott vállalkozás rendes piaci feltételek mellett – azaz állami beavatkozás nélkül – nem szerzett volna meg ([58]). Az intézkedés pontos formája irreleváns annak megállapítása szempontjából, hogy az intézkedés gazdasági előnyben részesíti-e az adott vállalkozást. Az előny fogalma például magában foglal minden olyan helyzetet, amikor a vállalkozások mentesülnek a gazdasági tevékenységeikkel járó költségek viselése alól.

(93) A választottbíróság az ítéletben 376 433 229 RON kártérítést és kamatokat ítélt meg a felpereseknek Romániával szemben. Annak teljes megértéséhez, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása gazdasági előnyt biztosít-e a felpereseknek, elsőként annak vizsgálata lehet tanulságos, hogy a választottbíróság az ítéletben milyen alapon határozta meg, hogy a felpereseknek kártérítést kell fizetni.

(94) Miután a választottbíróság úgy határozott, hogy Románia megsértette a BIT-et, kifejtette, hogy kártérítést kell nyújtani az alábbi alapon: „a felperest ugyanolyan helyzetbe kell hozni, mint amelyben »minden valószínűség szerint« akkor lenne, ha a nemzetközi jogsértésre nem került volna sor ([59])." A választottbíróság kifejtette továbbá, hogy kizárólag a nemzetközi jogsértést alkotó cselekménnyel okozati összefüggésben lévő veszteségeket lehet kártérítés útján megtéríteni, valamint „a BIT valamennyi, felperesek által megállapított megsértése ugyanazon tényből ered: az [EGO 24] szerinti ösztönzők korai visszavonásából vagy közvetlen kapcsolatban van az említett korai visszavonással ([60])." A felpereseknek járó pontos kártérítés meghatározásakor a választottbíróság figyelembe vette, hogy valójában felmerültek-e veszteségek, és ezek közvetlenül kapcsolódtak-e az ösztönző rendszer

([54]) A C-170/83. sz., *Hydrotherm* ügyben hozott ítélet (EU:C:1984:271.) 10. pontja.
([55]) A C-222/04. sz., *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:2006:8) 112. pontja.
([56]) A C-222/04. sz., *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:2006:8) 114. pontja.
([57]) Lásd a (87) és a (88) preambulumbekezdést.
([58]) A C-39/94. sz., *SFEI és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:1996:285), 60. pontja; a C-342/96. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:1999:210) 41. pontja.
([59]) Az ítélet 917. pontja.
([60]) Az ítélet 928. pontja.

visszavonásához. Például a cukor megemelkedett ára miatt megítélt kártérítés tekintetében a választottbíróság az alábbiakat állapította meg ([61]): „Mind a kár fennállását, mind az ösztönzők visszavonása és az elszenvedett kár közötti okozati összefüggés fennállását is megfelelően bizonyították. Nem vitás, hogy a nyersanyagokra létrehozott ösztönző visszavonásának következtében a felpereseknek nagyobb összeget kellett kifizetniük a 2005 februárja után vásárolt cukorért."

(95) Mindezen megfontolások fényében egyértelmű, hogy Románia az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása révén az eltörölt EGO 24 szerinti rendszer által a rendszer hatályon kívül helyezése (2005. február 22.) és tervezett lejárta (2009. április 1.) között előirányzott előnyökkel teljes mértékben megegyező összeget ítél meg a felperesek számára. Pontosabban, az ítélet végrehajtása, illetve az abban foglaltak teljesítése *de facto* visszatéríti a 2005. február 22. és 2009. március 31. között az importált cukor után kivetett behozatali vámot, valamint az importált cukor után kivetett azon behozatali vámot, amelyet a felperesek elkerültek volna, ha az EGO 24 szerinti eszközök 2009. március 31-én tervezett lejárata előtt lehetőségük lett volna cukor felhalmozására. A választottbíróság továbbá kamatokat és kártérítést is megítélt az állítólagosan elszalasztott lehetőség és elmaradt haszon után, annak biztosítása érdekében, hogy a felperesek teljes mértékben az eltörölt rendszerben biztosított összegnek megfelelő összegben részesüljenek, és hogy a választottbíróság eleget tegyen annak a kötelezettségnek, hogy a felperest „ugyanolyan helyzetbe kell hozni, mint amelyben »minden valószínűség szerint« […] lenne ([62])." Az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása ténylegesen visszaállítja azt a helyzetet, amelyben a felperesek minden valószínűség szerint akkor lettek volna, ha az EGO 24 rendszert nem helyezik hatályon kívül.

(96) Ennek megfelelően az az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása a piacon máshogyan nem elérhető gazdasági előnyhöz juttatja a felpereseket. Először, a végtermékek alapanyagaként szolgáló nyersanyagok költségei a vállalkozások szokásos működési költségeit képezik, és a felperesek elkülönült előnyben részesülnek azáltal, hogy mentesülnek a szokásos működési költségek egy részének viselése alól. Másodsorban a felperesek számára az elmaradt haszonért – mivel saját maguknak kellett saját működési költségeiket viselniük – megítélt kártérítés hasonlóképpen rendes piaci feltételek mellett nem elérhető gazdasági előnyt jelent, és a vállalkozásnak az ítélet hiányában, rendes piaci feltételek mellett magának kellett volna viselnie a gazdasági tevékenységével járó költségeket, és így nem érte volna el az említett nyereséget. Harmadszor, az állítólagosan a múltban esedékes, azonban már önmagukban előnyt keletkeztető kifizetések utáni kamat felpereseknek történő kifizetése kiegészítő és elkülönült előnyhöz juttatja a felpereseket. Ismételten, rendes piaci feltételek mellett és az ítélet hiányában a vállalkozásnak kellett volna viselnie a szokásos működési költségeket, a vállalkozás nem érte volna el az állítólagosan elmaradt nyereséget, és így nem lett volna képes e tőke után kamatot felszámítani. Románia valójában helyreállította a rendes versenyfeltételeket, amelyek mellett a felperesek a piacon működnek, és az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonásából eredő következmények miatt a felperesek számára nyújtott bármely kártérítési kísérlet a rendes piaci feltételek mellett nem elérhető gazdasági előnyt biztosít a felpereseknek.

(97) A felperesek arra vonatkozó kísérletei, hogy a kártérítés megítélését és az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonását elkülönítsék, nem voltak meggyőzőek. A felperesek érvelése szerint: „[A] jelen ügyben az ICSID választottbíróság arra a következtetésre jutott, hogy az uniós állami támogatási szabályok betartására vonatkozó határozat megfelelt Románia BIT szerinti kötelezettségeinek, és a választottbíróság ezen az alapon nem ítélt meg kártérítést a felpereseknek. Az ICSID választottbíróság ehelyett a román állam által elkövetett törvénysértés miatt ítélt meg kártérítést, ami abból állt, hogy a román állam az EGO 24 rendszerrel kapcsolatban megállapított kötelezettségeket a rendszer visszavonása után is fenntartotta, és a befektetőkkel szemben nem viselkedett átlátható módon."

(98) Az ítélet fenti meghatározása helytelen és semmiképpen sem veszi figyelembe az ítélet végrehajtásának, illetve az abban foglaltak teljesítésének hatásait. Fentebb már volt róla szó, hogy a választottbíróság úgy ítélte meg, hogy a BIT valamennyi állítólagos megsértése mind az „ösztönzők korai visszavonásából" ered „vagy közvetlen kapcsolatban van az említett korai visszavonással ([63])", és az ösztönző rendszer visszavonásából közvetlenül eredő veszteségekért ítélt meg kártérítést. A választottbíróság alábbi kijelentéseit már idéztük ([64]): „[A]záltal, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzőket 2009. április 1. előtt hatályon kívül helyezte, Románia nem járt el ésszerűtlenül vagy rosszhiszeműen (kivéve, hogy[Románia] ésszerűtlenül járt el, mivel az ösztönzők megszüntetése után is fenntartotta a befektetők kötelezettségeit). A választottbíróság azonban többségi szavazással úgy határozott, hogy Románia megsértette a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az ösztönzők lényegében azonos formában 2009. április 1-jéig elérhetőek lesznek. Románia ezenkívül nem járt el átlátható módon, mivel nem értesítette kellő időben a felpereseket arról, hogy a rendszert annak meghatározott lejárata előtt megszünteti. Ennek eredményeképpen a választottbíróság megállapítja, hogy Románia elmulasztotta a felperes „beruházóval szembeni tisztességes és méltányos bánásmód biztosítását" a BIT 2. cikkének (3) bekezdése értelmében."

([61]) Az ítélet 953. pontja.
([62]) A döntőbírósági ítélet szerint járó összegekért lásd a (27) preambulumbekezdést.
([63]) Az ítélet 928. pontja.
([64]) Az ítélet 872. pontja.

(99) A felperesek állításával szemben, e következtetés alapján nem tartható fenn az az álláspont, hogy a választottbíróság az uniós állami támogatási szabályoknak az EGO 24 visszavonásával megfelelni kívánó román határozatot nem találta a BIT-be ütközőnek, vagy hogy nem ítélt meg kártérítést ezen az alapon ([65]). A Bizottság megjegyzi, hogy a választottbíróság a megemelkedett árak és a felhalmozására vonatkozó lehetőség elvesztése, valamint az elmaradt nyereség miatti kártérítés megítélésére vonatkozó határozatának indokolása során kizárólag a felperesek által az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása következtében elszenvedett károkra hivatkozott ([66]). Mindenekelőtt, a választottbíróság nem hivatkozott azon megállapítására, hogy Románia a befektetők EGO 24 szerinti kötelezettségeinek fenntartásával ésszerűtlenül és nem átlátható módon járt el; és ezen megállapítás alapján nem is ítélt meg további kártérítést.

Gazdasági előny (2): Kártérítés és állami támogatás

(100) Az előny meglétét továbbá – a felperesek beadványával ellentétben – nem zárja ki az a tény, hogy a választottbíróság által a panaszosoknak megítélt kártalanítás az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése kártérítés kifizetésével jár. E tekintetben a központi kérdés, hogy az EUB által az *Asteris-ügyben* ([67]) hozott ítéletben megállapított elvek a jelen ügyben alkalmazhatóak-e. Az EUB az *Asteris-ügyben* hozott ítéletében megállapította, hogy az állami támogatás „alapvetően különbözik azon kártérítéstől, amelyet adott esetben a nemzeti hatóságok kötelesek magánszemélyek részére, a hatóságok által számukra okozott kár megtérítése érdekében kifizetni ([68])." A felperesek érvelése szerint jelen ügy egyértelműen az *Asteris*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat hatálya alá tartozik, és a Bizottság arra vonatkozó kísérletei, hogy az *Asteris-ügyet* és a jelen ügyet megkülönböztesse, nem voltak meggyőzőek. A Bizottság nem ért egyet ezzel az állásponttal.

(101) A Bizottság először is megállapítja, hogy az *Asteris-ügy* a jelen ügytől teljesen eltérő körülmények között merült fel. Az előbbi esetben az EUB egy görög bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemre válaszul hozott ítéletet, amelynek során az EUB-t arra kérték, hogy foglaljon állást arra vonatkozóan, hogy a tagállamok bíróságai joghatósággal rendelkeznek-e a magánszemélyek által a nemzeti hatóságokkal szemben az Unió közös agrárpolitikája szerinti támogatás ki nem fizetése miatt előterjesztett kártérítés iránti kérelmek esetében. A támogatásokat nem a görög hatóságok megszegett ígérete miatt, hanem annak következtében nem fizették ki, hogy a rendeletben a Bizottság miatt technikai hibák voltak. Az érintett vállalkozások benyújtottak már egy kártérítési keresetet a Bizottság ellen az EUB-hoz, amely azt megalapozatlanság miatt elutasította. Az EUB az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre válaszul ítéletében előírta, hogy – mivel korábban már elutasította a Bizottság ellen benyújtott kártérítési keresetet – a görög állam elleni bármely kártérítési keresetnek a Bizottság által elutasított keresettől eltérő indokokon, azaz a görög hatóságok jogellenes intézkedésén kell alapulnia. Mindenekelőtt, az EUB nem jelentette ki, hogy jogellenes állami támogatás megígért, de ki nem fizetett összegének megfelelő kártérítés megítélése nem jelentene önmagában is állami támogatást. Ennek következtében az *Asteris-ügyben* hozott ítéletből nem következik, hogy a felperesek érvelésének megfelelően a kártérítés megítélése minden esetben automatikusan az uniós állami támogatási jog hatályán kívül esik. Ehelyett, a nemzeti hatóságok jogellenes magatartásán alapuló felelősségi ügyekben nem biztosítanak előnyt a vállalkozás számára, amennyiben e felelősség a károsult félnek csak azt biztosítja, amire bármely más vállalkozás is jogosult lenne az adott tagállam polgári jogi felelősségre vonatkozó általános szabályai alapján. Az ilyen polgári jogi felelősségre vonatkozó általános szabályok szerint nyújtott kártérítés és az állami támogatások közötti különbség az, hogy az előbbi nem eredményezheti, hogy a károsult magánszemély a kártérítés kézhezvételét követően jobb helyzetben legyen.

(102) Másodszor, ahhoz, hogy egy kártérítés az *Asteris-ügyben* hozott ítélkezési gyakorlat szerint az uniós állami támogatási szabályok hatályán kívül essen, a kompenzáció általános szabályán kell alapulnia ([69]). A jelen ügyben a kártérítést egy olyan Unión belüli BIT alapján ítélték meg a felperesek javára, amelyet a Bizottság Románia Unióhoz történő csatlakozása óta érvénytelennek tekint. A Bizottság végig azt az álláspontot képviselte, hogy az Unión belüli BIT-ek, mint például a BIT, amelyre a felperesek keresetüket alapozták ([70]), ellentétesek az uniós joggal, mert

([65]) A választottbíróság már a román intézkedések ésszerűségének vagy átláthatóságának mérlegelése előtt arra a következtetésre jutott, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása megsértette a felperesek jogos bizalmát (Az ítélet, 725., 726. pontja; az ésszerűséget és átláthatóságot csak a 727. és *azt követő*, valamint a 837. és *azt követő* pontokban mérlegelték). A felperesek állításával szemben, ennek következtében nincs alapja azon álláspont fenntartásának, hogy a BIT megsértésére vonatkozó választottbírósági megállapítás az EGO 24 szerinti befektetői kötelezettségek fenntartásának ésszerűtlenségétől vagy a román intézkedések nem kielégítő átláthatóságától függött.

([66]) Az ítélet 953., 961., 971., 984., 1 016., 1 020. és 1 136. pontja.

([67]) A 106/87–120/87. sz., *Asteris* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:1988:457).

([68]) A 106/87–120/87. sz., *Asteris* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:1988:457) 23. pontja.

([69]) Lásd az Akzo-Nobel javára a klórszállítás minimalizálására nyújtott holland támogatás (N 304/2003. sz. ügy) tárgyában 2004. június 16-án hozott bizottsági határozatot, összefoglaló közlemény: HL C 81., 2005.4.2., 4. o.; lásd még a Steenbergen autóbontó társaság áttelepítéséhez nyújtott holland támogatás (N 575/05. sz. ügy) tárgyában 2006. december 20-án hozott bizottsági határozatot, összefoglaló közlemény: HL C 80., 2007.4.13., 1. o.

([70]) A Bizottság ugyanezen okokból a választottbírósági eljárás alapját képező és a kérelem 53. lábjegyzetében felsorolt Unión belüli BIT-eket is érvénytelennek tekinti.

az uniós szerződések rendelkezéseivel összeegyeztethetetlenek, és ezért érvénytelennek minősülnek ([71]). A Bizottság többször ismertette ezen álláspontját a tagállamokkal, ideértve a kérdéses tagállamokat.

(103) Harmadszor, a Bizottság megállapítja, hogy az ítélet célja a kérelmezők kompenzálása azon ösztönzők miatt, amelyeket Románia az (EGO 75 által módosított) EGO 24 alapján számukra megígért, azonban az Unióhoz való csatlakozási tárgyalások befejezése érdekében, az Unió követelésére eltörölt. Ezért, az *Asteris-üggyel* ellentétben, ebben az esetben a kérelmezők azért követelnek kártérítést, mert megtagadták tőlük azokat az ösztönzőket, amelyek nyújtására Románia az Európa-megállapodás 64. cikke és a Román Versenytanács 244/2000 határozatának megfelelően értelmezett 143/1999. számú törvény szerinti – a jogellenes állami támogatás nyújtásának tilalmára vonatkozó – kötelezettségeinek megsértésével ígéretet tett. Ugyanakkor, ahogyan azt Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok kifejtette ([72]), a nyújtani tervezett támogatás összegének megfelelő kártérítés jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt közvetett állami támogatásnak minősülne. Ezen érvelés alapján a Törvényszék az állami támogatás visszafizettetése esetében a kártalanítási záradékokat állami támogatásnak minősítette ([73]). Az EUB a *Lucchini*-ítéletben továbbá kimondta, hogy egy nemzeti bíróság nem alkalmazhatja a nemzeti jogot abban az esetben, ha e jog alkalmazásának az lenne a jogkövetkezménye, hogy „megakadályozná a közösségi jog alkalmazását, amennyiben lehetetlenné tenné a közösségi jog megsértésével nyújtott állami támogatás visszatéríttetését ([74])."

(104) A felperesek arra vonatkozó kísérletei, hogy a jelen ügyet az említett ügyektől megkülönböztessék, nem meggyőzőek. Nem az számít, hogy az említett ügyek alapjául szolgáló pontos tények különböznek a jelen ügy alapjául szolgáló pontos tényektől, hanem az, hogy az említett ügyek alapjául szolgáló elv, amely az említett nemzeti jog, ideértve a nemzeti jog szerinti felelősségi rendszert, nem alkalmazható, amennyiben ez megakadályozná az uniós állami támogatási jog alkalmazását és ezáltal végül jogellenes állami támogatás nyújtását eredményezné. Ennek fényében, az *Asteris-ügy* nem mentesíti a jogellenes állami támogatás visszafizettetése vagy a jogellenes állami támogatás kézhezvételének elmaradása miatt kártalanításként megítélt kártérítést. A Bizottság úgy véli, hogy ugyanezen elv vonatkozik arra az esetre is, ha a kötelezettséget a két tagállam között kötött, állami támogatás nyújtásának alapjául szolgáló nemzetközi jogi megállapodás (például egy Unión belüli BIT) állapítja meg. Ha az Unión belüli megállapodás tagállami végrehajtása megakadályozná az uniós jog alkalmazását, az érintett tagállamnak be kell tartania az uniós jogot, mert az Unió elsődleges joga, például a Szerződés 107. és 108. cikke elsőbbséget élvez a tagállam nemzetközi kötelezettségeivel szemben.

(105) E tekintetben irreleváns a felperesek azon állítása, hogy sosem született az EGO 24-et jogellenes állami támogatásnak és ezen ösztönzőket a belső piaccal összeegyeztethetetlennek minősítő érvényes hivatalos határozat, mert nem az EGO 24 alapján megígért beruházási ösztönzők, hanem az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása valósítja meg a vitatott intézkedést és képezi a jelen határozat alapját. Valóban, figyelembe véve, hogy az EGO 24-et 2005. február 22-én törölték el és ezen időpontot követően semmilyen támogatást nem fizettek ki e jogszabály értelmében, sem a Román Versenytanács, sem a Bizottság nem vonhatta le azt a következtetést egy hivatalos határozatban, hogy az EGO 24 összeegyeztethetetlen állami támogatást eredményezett 2005. február 22. és 2009. április 1. között, azaz az ítélet által a felperesek számára megítélt kártérítés időszaka alatt.

(106) Éppen ezért nem szükséges, hogy a Bizottság az állami támogatás fennállásának megállapítására vonatkozó hivatalos határozatot fogadjon el azokban az esetekben, amikor a nemzeti bíróság vagy döntőbíróság egy támogatási intézkedés visszavonása miatt kártérítés megfizetésére kötelez egy tagállamot. A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése az állami támogatás „bármilyen formában" történő nyújtására vonatkozó általános tilalmat tartalmaz. Az intézkedés pontos formája ezért irreleváns annak megállapítása szempontjából, hogy az intézkedés gazdasági előnyben részesíti-e az adott vállalkozást ([75]). Tehát, ha az állami támogatást egy bírósági vagy választottbírósági ítéletben foglaltak teljesítése, illetve a választottbírósági ítélet végrehajtása által nyújtják – és a Bizottság úgy véli,

([71]) Lásd De Gucht biztos a O-000043/2013/rev.1. sz. parlamenti szóbeli kérdésre adott válaszát, amelyben kijelentette, hogy „*A Bizottság egyetért abban, hogy a tagállamok között kötött kétoldalú és beruházási megállapodások (BIT-ek) nincsenek összhangban az uniós joggal*"; a 2013. május 22-i plenáris ülés vitája. Lásd továbbá az uniós tőkemozgásokról és befektetések - a piacmonitoringról szóló bizottsági dokumentumról szóló, 2012. február 3-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2012) 6 final) 13. oldalát. Lásd még a tőke Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2013. április 15-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2013) 146 final) 11. és 14. oldalát; a tőke Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2014. március 18-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2014) 115 final) 12. oldalát; az Európai Bizottság uniós tagállamok között 2012-ben fennálló kétoldalú beruházási megállapodásokra (Unión belüli BIT-ekre) vonatkozó monitoringtevékenységet és elemzést, amely az alábbi honlapon érhető el: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

([72]) A C-346/03. és C-529/03. sz., *Atzeni* egyesített ügyekre vonatkozó, 2005. április 28-i indítvány (ECLI:EU:C:2005:256), 198. pontja.

([73]) A T-384/08. sz., *Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou kontra Bizottság* ügyben (EU:T:2011:650), hozott ítélet, valamint a T-565/08. sz., *Corsica Ferries kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2012:415) 23., 114. és 120–131. pontja. Lásd még hasonlóképpen a C-111/10. sz., *Bizottság kontra Tanács* ügyben hozott ítélet (EU:C:2013:785) 44. pontját.

([74]) A C-119/05. sz., *Lucchini*-ügyben hozott ítélet (EU:C:2007:434) 59. pontja.

([75]) A C-280/00. sz., *Altmark Trans* ügyben hozott ítélet (EU:C:2003:415) 84. pontja.

hogy az ítélettel kapcsolatban ez az eset áll fenn – a Bizottságnak az említett végrehajtással, illetve teljesítéssel kapcsolatban kell bizonyítania, hogy a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt kumulatív feltételek teljesülnek, és az említett támogatás összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

(107) Mindenesetre a Bizottság emlékeztet arra, hogy a Román Versenytanács, több közös uniós álláspont és az EGO 24 hatályon kívül helyezésekor a román kormány is arra a következtetésre jutott, hogy az Európa-megállapodás, az EU – Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata, a 143/1999. számú törvény és a *közösségi vívmányok* értelmében az EGO 24 jogellenes állami támogatást eredményezett. Ezen túlmenően a román jogalkotó sosem támadta vagy semmisítette meg a Román Versenytanács 244/2000 határozatát, hanem azt az EGO 75 elfogadásával egyszerűen figyelmen kívül hagyta, ami az állami támogatásokról szóló, 143/1999. számú törvény rendelkezéseivel ellentétes, és ezáltal megsérti a román jogalkotó Európa-megállapodás és az EU –Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata szerinti kötelezettségeit. Az Unió ezt követően ragaszkodott hozzá, hogy Románia a csatlakozási tárgyalások során teljesítse az említett határozatot, illetve az Európa-megállapodás és a *közösségi vívmányok* szerinti kötelezettségeit, amit az ország az EGO 24 hatályon kívül helyezésével megtett.

(108) A fenti okokból kifolyólag a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése a felperesek javát szolgáló gazdasági előnynek minősül, amelyhez a felperesek rendes piaci feltételek mellett nem juthattak volna hozzá.

Szelektivitás

(109) Nem minden olyan intézkedés minősül állami támogatásnak, amely egy vállalkozásnak gazdasági előnyt biztosít, hanem csak azon intézkedések, amelyek egyes vállalkozásoknak vagy vállalkozástípusoknak, illetve gazdasági ágazatoknak szelektív módon biztosítsanak gazdasági előnyt.

(110) Az ítélet csak a felpereseket részesíti kártérítésben. Ennélfogva Románia a kártérítés ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetésével kizárólag a felpereseknek biztosít gazdasági előnyt. Ezért az intézkedés szelektív.

(111) Az *Asteris-ügyben* hozott ítéletből ezenkívül az következik, hogy a kártérítés nem biztosít szelektív előnyöket egy egyedi vállalkozás számára, amennyiben a kártérítés a kormányzati felelősségre vonatkozó általános jogi normából következik, amelyre minden magánszemély hivatkozhat, így kizárható, hogy bármely megítélt kártérítés szelektív előnyhöz juttat bizonyos társadalmi csoportokat. A BIT rendelkezéseinek alkalmazásából eredő vitatott intézkedés a jelen ügyben fennálló valamennyi ok miatt nem felel meg ennek a követelménynek.

(112) Először, a BIT az említett kártérítési jogot csak bizonyos befektetői csoportoknak, azaz az Unión belüli BIT hatálya alá tartozó két tagállam (Svédország és Románia) befektetőinek biztosítja. Ennek megfelelően nem minden azonos helyzetben lévő uniós befektető, hanem csak meghatározott állampolgárságú befektetők hivatkozhatnak az említett BIT-re annak érdekében, hogy az eltörölt EGO 24 szerinti támogatási rendszer alapján megígért ösztönzőknek megfelelő összegű kártérítést igényeljenek. Ugyanis, amennyiben a BIT szerint a befektetőnek megítélt kártérítés kifizetése előnyt biztosít a befektetőnek, az előny szelektív. Ami a felperesek arra vonatkozó állítását illeti, hogy a Bizottság már elismerte a BIT által nyújtott előnyök általános jellegét (lásd a (66) preambulumbekezdést), a felperesek által ezen állítás alátámasztására idézett nyilatkozat valójában egyáltalán nem egy bizottsági nyilatkozat, hanem egy külső vállalkozó által az Európai Parlament Külpolitikai Kapcsolatok Főigazgatósága Politikai Részlegének készített tanulmány részlete. Másrészt a tanulmányban kifejezett vélemények tulajdonjogával kapcsolatos kétségek eloszlatása érdekében a tanulmány egy felelősségkizáró nyilatkozatot tartalmaz, amely szerint egyedül a szerző felel a tanulmányban szereplő véleményekért, amelyek nem tükrözik az Európai Parlament hivatalos álláspontját. Az ebben a jelentésben tett nyilatkozat nem tulajdonítható a Bizottságnak, és a jelen ügy szempontjából irreleváns.

(113) Másodsorban a vitatott intézkedés a már önmagukban szelektív jellegű beruházási ösztönzők hatályon kívül helyezése miatt részesíti kártérítésben a kérelmezőket. Az EGO 24 szerint kínált ösztönzők valóban kizárólag egyes régiókban befektető vállalkozások részére voltak elérhetőek. Ennek megfelelően a választottbíróság által a panaszosoknak megítélt kártérítést már önmagában szelektívnek kell tekinteni, mert az az eltörölt EGO 24 szerinti rendszer alapján megígért előnyöknek felel meg.

(114) Mindenesetre a Bizottság úgy véli, hogy Románia uniós csatlakozása érvénytelenítette azt a BIT-et, amely alapján a választottbíróság a felperesek számára a kártérítést megítélte, így ezt nem lehet a kormányzati felelősségre vonatkozó olyan általános jogi norma alapjának tekinteni, amelyre minden befektető hivatkozhat.

(115) A fenti indokok alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása szelektív előnyhöz juttatja a felpereseket.

Állami források

(116) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak csak azok az előnyök tekinthetők, amelyeket közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból nyújtanak. Románia a jelen ügyben részben már teljesítette az ítéletben foglaltakat azzal, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés egy részét beszámította az egyik felperes román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe A bíróság által kirendelt végrehajtó továbbá állami számlákról pénzeszközöket foglalt le az ítélet alapján fennálló követelések teljesítése érdekében. Állami forrásokból finanszírozott intézkedéseknek kell tekinteni az alábbi intézkedéseket, függetlenül attól, hogy azokra önkéntesen vagy bíróság által elrendelt végrehajtás útján került sor: az állami költségvetésből teljesített közvetlen kifizetések, az állami bevételekről való lemondás az adótartozások leírásával vagy más állami eszközök (például más vállalkozásokban fennálló részesedés vagy a lefoglalt eszközök átruházása) a felperesek részére történő átruházása.

Az államnak való betudhatóság

(117) A szelektív előnynek *többek között* az államnak betudhatónak kell lennie ahhoz, hogy a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak minősüljön ([76]). A felperesek a jelen ügyben fenntartják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése „Románia ICSID-egyezmény szerinti kötelezettségeiből eredő automatikus és nem önkéntesen vállalt következmény, amely egyértelműen nem az államnak tudható be, és így nem minősülhet állami támogatásnak." A felperesek érvelésének középpontjában az áll, hogy mivel Románia nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt az ítéletben foglaltak teljesítésére, ezért ennek megtétele nem tudható be az államnak. A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel, és az intézkedést a román államnak betudhatónak tekinti a következő okokból.

(118) A Bizottság előzetesen megjegyzi, hogy Románia BIT, és különösen annak 7. cikke megkötéséről szóló önkéntes megállapodása teremtette meg a (110) és azt követő preambulumbekezdésekben kifejtettek szerint az ítéletből származó szelektív előny feltételeit.

(119) Ezen túlmenően, nem kérdés, hogy az intézkedés betudható a román államnak, ha Románia önkéntesen teljesíti az ítéletben foglaltakat a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetésével. Mindenesetre ez a helyzet az ítélet által a felpereseknek megítélt kártérítés azon részének tekintetében, amelyet Románia beszámított az egyik felperes, nevezetesen az S.C. European Food S.A román hatóságokkal szemben fennálló adókötelezettségeibe. Ugyanez a helyzet, amikor Románia úgy határozott, hogy a választottbíróság által megítélt fennmaradó kártérítést önként kifizeti.

(120) Végül, a román állami szervek minden egyes jogi aktusa Romániának tudható be. Ezen állami szervek magukban foglalják a tagállam kormányát és egyéb közigazgatási szerveit. Mindenekelőtt, egy adott állam belföldi bíróságait, valamint bíróság által kirendelt végrehajtóit és bírósági végrehajtóit kell ezen állam szerveinek tekinteni, amelyek ezért az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdése szerint kötelesek az Unióval jóhiszeműen együttműködni. Ennek megfelelően a belföldi bíróságok, valamint a bíróság által kirendelt végrehajtók és bírósági végrehajtók intézkedései a román államnak tudhatók be, így, amennyiben Románia kénytelen a felpereseket az ítélet alapján bíróságainak, illetve bíróság által kirendelt végrehajtóinak és bírósági végrehajtóinak intézkedései révén kártérítésben részesíteni, ez az intézkedés is a román államnak tudható be. Az uniós jog csak szűk mentességet engedélyez az államnak való betudhatóság általános elve alól: egy intézkedés nem tudható be egy tagállamnak, ha uniós jog kötelezi az adott tagállamot az intézkedés mérlegelés nélküli végrehajtására. Ebben az esetben az intézkedés az uniós jogalkotó jogi aktusán alapul, és nem tudható be az államnak. Mindazonáltal vitathatatlan, hogy az uniós jog nem kötelezi Romániát az ítéletben foglaltak teljesítésére. Ezért az ítélet végrehajtására, illetve az abban foglaltak teljesítésére vonatkozó, a román kormány vagy a román belföldi bíróságok által elfogadott bármely határozat betudható a román államnak.

(121) A fentiek fényében a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az intézkedés Romániának betudható.

A verseny torzulása és a kereskedelemre gyakorolt hatás

(122) Az állam által nyújtott intézkedés akkor tekinthető úgy, hogy torzítja a versenyt vagy azzal fenyeget, ha feltehetően javítja a kedvezményezett más versenytárs vállalkozásokkal szembeni versenypozícióját ([77]). Gyakorlati szempontból ezért minden olyan esetben feltételezni kell a Szerződés 107. cikke szerinti versenytorzulás fennállását, amikor az állam pénzügyi előnyt biztosít egy olyan liberalizált ágazat valamely vállalkozásának, amelyben verseny zajlik vagy verseny alakulhatna ki. Egy versenytorzító hatású vállalkozásnak nyújtott előny rendes körülmények között szintén érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet. A tagállamok közötti kereskedelmet érinti, ha az intézkedés megerősíti egy vállalkozás helyzetét más versenyző vállalkozásokéhoz képest a Közösségen belüli kereskedelemben ([78]).

([76]) A T-351/02. sz., *Deutsche Bahn AG kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2006:104) 101. pontja.
([77]) A 730/79. *sz., Phillip Morris* ügyben hozott ítélet (EU:C:1980:209) 11. pontja. A T-298/97., T-312/97. stb. sz., *Alzetta* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:T:2000:151), 80. pontja.
([78]) A T-288/97 sz, *Friuli-Venezia Giulia* ügyben hozott ítélet (EU:T:2001:115) 41. pontja.

(123) A Bizottság már leszögezte (lásd a (81) és azt követő preambulumbekezdéseket), hogy a felperesek együttesen egyetlen gazdasági egységet képeznek, amely viszont az uniós állami támogatási szabályok alkalmazása céljából az érintett vállalkozásnak minősül. Ez a vállalkozás egy liberalizált piacon tevékeny, és más vállalkozásokkal áll versenyben. A Bizottság azt is megállapította, hogy a kártérítés felperesek számára történő kifizetése – függetlenül attól, hogy arra az ítéletben foglaltak teljesítése vagy az ítélet végrehajtása révén kerül sor – megerősítené a felperesek versenyhelyzetét a velük versenyző más vállalkozásokkal szemben, amelyek nem részesültek hasonló kártérítésben a jogellenes állami támogatás visszavonása miatt. Az ítélet által előírt kártérítés a nyersanyagokra kivetett vámokon, az elmaradt hasznon és a kártérítés teljes összege után számított kamatoknak megfelelő összegen alapul. A végtermékek alapanyagaként szolgáló nyersanyagok költségei a vállalkozások szokásos működési költségeit képezik. A felperesek számára elkülönült előnyt biztosít, hogy mentesülnek a szokásos működési költségek egy részének viselése alól, mint ahogy az is, hogy az elmaradt haszon miatt a kérelmezők kártérítésben és kamatfizetésben részesülnek. A felperesek élelmiszeripari termékek, malomipari termékek és műanyag csomagolások gyártására szakosodnak. Mindezen termékek piaca liberalizált, ezért a felpereseknek nyújtott bármely előny torzíthatja a versenyt. Tekintettel arra, hogy a felperesek által elsődlegesen gyártott termékek kereskedelme a tagállamok között széles körben folyhat, és valóban széles körben folyik, a felpereseknek nyújtott bármely előny is érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(124) A Bizottság megjegyzi, hogy a felperesek a verseny torzulásának vitatására irányuló érvei pusztán azt az állítást ismétlik meg, hogy a Micula testvérek nem minősülhetnek vállalkozásnak, és az ítéletben foglaltak teljesítése nem nyújtana a felpereseknek semmilyen előnyt. Mindkét állítással a fentiekben már részletesen foglalkoztunk (lásd a (81) és azt követő, valamint a (92) és azt követő preambulumbekezdéseket) és ezekhez nem szükséges további észrevételeket fűzni.

Következtetés

(125) A fenti okokból kifolyólag a Bizottság úgy véli, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában állami támogatásnak minősül.

7.2. **Az állami támogatási szabályok alkalmazása nem érinti a Szerződés 351. cikke által védett jogokat és kötelezettségeket**

(126) A Szerződés 351. cikke előírja, hogy „[A]z egyrészről egy vagy több tagállam, másrészről egy vagy több harmadik állam által egymás között […], illetve a csatlakozó államok esetében a csatlakozásukat megelőzően kötött megállapodásokból eredő jogokat és kötelezettségeket a Szerződések rendelkezései nem érintik.” A jelen ügyben a felperesek által hivatkozott jogok és kötelezettségek a BIT-ből erednek.

(127) A Szerződés 351. cikkének megfogalmazása egyértelművé teszi, hogy az a jelen esetre nem alkalmazandó, mivel a BIT egy két uniós tagállam (Svédország és Románia) között kötött megállapodás, és nem egy „egyrészről egy vagy több tagállam, másrészről egy vagy több harmadik állam által egymás között” kötött megállapodás. Ennek megfelelően az uniós állami támogatási jog jelen ügyben történő alkalmazása nem érinti a Szerződés 351. cikke által védett jogokat és kötelezettségeket.

(128) Ezzel összefüggésben a Bizottság emlékeztet arra, hogy az uniós jog szerint eltérő szabályok vonatkoznak egyrészről az Unión belüli BIT-ekre, másrészről az Unió egyik tagállama és egy harmadik ország között kötött BIT-ekre. Az Unión belüli BIT-ek esetében a Bizottság azt állítja, hogy az ilyen megállapodások ellentétesek az uniós joggal, összeegyeztethetetlenek az uniós szerződések rendelkezéseivel, és ezért ezeket érvénytelennek kell tekinteni. Ezzel szemben az Unió egyik tagállama és egy harmadik ország között kötött BIT-eket az 1219/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([79]) szabályozza, amely a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások tekintetében állapít meg átmeneti rendelkezéseket addig, amíg e megállapodásokat fokozatosan fel nem váltják az azonos tárgyú uniós megállapodások, figyelembe véve az Unió kizárólagos hatáskörét a közös kereskedelempolitika tekintetében, amely alá a közvetlen külföldi befektetés tartozik ([80]).

(129) Románia részes fele a többoldalú ICSID-egyezménynek, amelyhez az Unióhoz való csatlakozása előtt csatlakozott. Ugyanakkor, mivel az ICSID-egyezmény harmadik országbeli szerződő felei közül senki sem részes fele a jelen eljárásban érintett BIT-nek, a 351. cikk ebben az esetben irreleváns.

([79]) Az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i 1219/2012/EU rendelete a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások tekintetében átmeneti rendelkezések megállapításáról (HL L 351., 2012.12.20., 40. o.).

([80]) A Szerződés 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja.

7.3. **Új támogatás**

(130) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az állami támogatás elvben összeegyeztethetetlen a belső piaccal. Hacsak a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nem nyilvánít egy támogatási intézkedést, a tagállamok számára tilos az állami támogatási intézkedéseket végrehajtani. A Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerint a tagállamnak a támogatás nyújtására és módosítására irányuló bármely szándékról értesítenie kell a Bizottságot, és a tagállam a tervezett intézkedéseket addig nem hajthatja végre, amíg a Bizottság végső határozatot nem hoz az érintett intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségének tekintetében.

(131) Az a kötelezettség, hogy az adott támogatási intézkedés összeegyeztethetőségére vonatkozó végső bizottsági határozat nélkül semmilyen támogatási intézkedést nem lehet végrehajtani, természetesen csak a Szerződés érintett tagállam esetében történő hatálybalépését követően végrehajtott támogatási intézkedésekre vonatkozik. A Szerződés 2007. január 1-jén lépett hatályba Románia esetében.

(132) A felperesek vitatják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása a 659/1999/EK rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében „új támogatásnak" minősül. A felperesek fenntartják, hogy még akkor is, ha a Bizottság értékelése helyes (*ami nem így van*) és az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása támogatásnak minősül, az érintett támogatás nyújtásának időpontja az EGO 24 szerinti előnyök felperesek számára első alkalommal történő nyújtása lenne, amelyre 2000-ben és 2002-ben, azaz Románia Unióhoz való csatlakozása előtt került sor. A felperesek szerint a BIT 2003. évi hatálybalépése – amelyen az ítélet alapul – az a legkésőbbi időpont, amelyet a támogatás nyújtásának időpontjának lehet tekinteni.

(133) A Bizottság nem ért egyet a felperesekkel, és úgy véli, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés – akár az ítéletben foglaltak teljesítése, akár az ítélet végrehajtása révén történő – kifizetése új támogatásnak minősül, és ezért a Szerződés 107. és 108. cikkében meghatározott, az állami támogatásokra vonatkozó teljes ellenőrzési mechanizmus hatálya alá tartozik. Az EUB ítélkezési gyakorlata szerint a támogatást abban az időpontban kell odaítéltnek tekinteni, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett feltétlenül jogosulttá válik arra, hogy megkapja a támogatást ([81]). Sem az EGO 24 1998. október 2-i elfogadása, sem a Bihor megyei Ştei-Nucet kiszolgáltatott helyzetű régiónak történő nyilvánítása (amely tíz évre szólóan 1999. április 1-jén lépett hatályba), sem a tartós befektetői tanúsítvány az S.C. European Food S.A. vállalat részére (2000 június 1-jén), valamint az S.C. Starmill S.R.L. és az S.C. Multipack vállalatok részére (2002 május 17-én) történő nyújtása sem ruházott a felperesekre feltétel nélküli jogot a nyersanyagokra létrehozott eszköz megszerzésére 2009. április 1-jéig. Ezzel szemben az említett eszközhöz való hozzáférésre való jogot csak az EGO 24 által létrehozott rendszer alapján támogatásra jogosult vállalatok szerezték meg:

— az EGO 24 által létrehozott kezdeti rendszer alapján: amennyiben a regionális fejlesztési ügynökség jóváhagyta a vállalat gyártási értékesítésekkel kapcsolatos dokumentumait, amelyek igazolták, hogy a belső gyártásba való integrálásra szánt nyersanyag behozatalára került sor, ami megalapozza a kifizetett vámok visszafizetését ([82]), és

— miután az EGO 24 nyersanyagokra létrehozott eszközét az EGO 75 alapján vámmentességre változtatták át: az e rendszer szerint támogatásra jogosult vállalat a belső gyártásba való integrálás céljából nyersanyagot hozott be, és a határellenőrző hatóságoktól kellően indokolt dokumentumok alapján mentességet kért.

(134) Mivel az EGO 75 által módosított EGO 24 által létrehozott rendszert 2005. február 22-én visszavonták, semmiféle vállalat nem tudott a nemzeti keretszabályok szerint ezen időpontot követően támogatáshoz való jogot szerezni azáltal, hogy a belső gyártásba való integrálás céljából nyersanyagot hozott be Romániába. Ezért a kérelmezők román állammal szemben benyújtott kártérítési keresete csak a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítéletet veszi figyelembe. Miután az ítéletet meghozták és fennállt annak a kockázata, hogy azt Románia Unióhoz való csatlakozását követően végrehajtják, illetve az abban foglaltakat teljesítik, az ICSID-egyezmény ratifikálásából eredő, és azt a román nemzeti jogrendbe bevezető és ezáltal az ítéletet a román nemzeti jogrendben jogerőre emelő, választottbíróság által megítélt kártérítés kézhezvételére vonatkozó, román nemzeti jog szerinti feltétel nélküli jogot a felperesekre csak Románia Unióhoz való csatlakozását követően ruházták.

([81]) A *C-129/12. sz., Magdeburger Mühlenwerke* ügyben hozott ítélet (EU:C:2013:200) 40. pontja.

([82]) A nyersanyagokra létrehozott eszközt (amely az a beruházási ösztönző, amelynek visszavonása eredményezte a kártérítés kérelmezőknek történő odaítélését az ítélet alapján) előíró eredeti rendelkezés angol nyelvű fordítása megtalálható az ítélet 148. pontjában. A fordítás szerint, a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja előírja, hogy „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: […] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the "**Raw Materials Incentive**" or "**Raw Materials Facility**"];

(135) E tekintetben azt is fontos megjegyezni, hogy az ítélet az EGO 24 szerinti rendszer eltörölt nyersanyagokra létrehozott eszköze által, e jogszabály hatályon kívül helyezése (2005. február 22.) és állítólagos tervezett lejárta (2009. április 1.) között előirányzott előnyeivel megegyező összeget ítél meg a felperesek számára. Ezen időszak kicsivel több, mint 49 hónapot ölel fel, amelynek nagy része (27 hónap) alatt Románia az Unió teljes jogú tagja volt, és az országra a Szerződésben előírt állami támogatási fegyelem közvetlenül vonatkozott. Továbbá, az ítélet a 2009. évre vonatkozóan kártérítést ítélt meg a felpereseknek a cukor felhalmozásának elszalasztott lehetősége miatt, feltételezve, hogy a kapcsolódó veszteségek 2009. március 31. és 2010. július 1. között merültek fel. Ezen állítólagos veszteségek ezért teljes egészében Románia Unióhoz való 2007. évi csatlakozását követően merültek fel. Végül, az ítélet kártérítést ítélt meg az elmaradt haszon miatt, figyelembe véve a 2005. január 1. és 2011. augusztus 31. között felmerült kérelmezett veszteségeket. Ezen időszak 80 hónapot ölel fel, amelynek túlnyomó része (56 hónap) alatt Románia az Unió teljes jogú tagja volt, és az országra a Szerződésben előírt állami támogatási fegyelem közvetlenül vonatkozott.

(136) Végül, az EGO 24 szerinti ösztönző rendszert nem említik Románia uniós csatlakozási okmánya V. melléklete 2. fejezetében sem, amely tételesen felsorolja azon állami támogatási intézkedéseket, amelyek Románia Unióhoz való csatlakozásakor létező támogatásnak minősülnek ([83]) ([84]).

(137) Az a tény is irreleváns, hogy sem a csatlakozási okmány, sem a Szerződés nem vonatkozott Romániára, amikor az ország az EGO 24 által létrehozott támogatási rendszer visszavonásával állítólag megsértette a BIT szerinti kötelezettségeit, illetve amikor a felperesek a BIT szerinti keresetüket a választottbíróság elé vitték. A felperesek egyik időpontban sem szereztek feltétel nélküli jogot a választottbíróság által megítélt kártérítés kifizetésének tekintetében, és ezen intézkedés képezi a vizsgálat tárgyát. A felperesek csak akkor szereztek feltétel nélküli, Romániával szemben végrehajtható jogot a kártérítésre, amikor a választottbíróság a 2013. december 11-én meghozott, a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítéletében megállapította a BIT 2. cikke (3) bekezdésének megsértését. Ez az időpont Románia Európai Unióhoz való csatlakozását követően volt.

(138) A felperesek ügye ezért nem hasonlítható össze az N 380/04. számú ügyben hozott bizottsági határozattal, amelyre a felperesek hivatkoznak. Az N 380/04. számú ügy a Latvijas Gāze (a továbbiakban: LG) vállalat és Lettország között 1997-ben kötött szerződésre vonatkozott. Amikor az LG és Lettország között vita merült fel az utóbbi szerződéses kötelezettségeire vonatkozóan, az UNCITRAL szabályai szerint kereskedelmi választottbírósági eljárást indítottak Stockholmban. Az említett eljárás érdekében létrehozott választottbíróság 2003. június 19-én úgy határozott, hogy Lettországnak kártérítést kell fizetnie az LG-nek a 2001. január 10-től 2003. március 10-ig terjedő időszakra vonatkozóan. Lettország nem teljesítette a választottbírósági ítéletben foglaltakat az ország Unióhoz való 2004. május 1-jei csatlakozása előtt, és az említett ítéletben foglaltak tervezett teljesítéséről értesítette a Bizottságot a csatlakozást követően. A Bizottság határozatában megállapította, hogy a kártérítési kötelezettség az 1997. évi szerződés alapján keletkezett, valamint, hogy a választottbíróság által megítélt kártérítés teljes egészében a Lettország csatlakozását megelőző időszakhoz kapcsolódik, és a választottbírósági ítéletet is Lettország uniós csatlakozását megelőzően hozták meg. A Bizottság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy „a választottbíróság […] által megítélt kártérítés kifizetése […] teljes egészében a csatlakozást megelőzően jogerőre emelkedett intézkedésben foglaltak puszta teljesítésének minősül" és a 2003. évi választottbírósági ítéletben foglaltak teljesítése nem tekinthető „új támogatásnak." Ezenkívül a Bizottság az N 380/04. számú ügyben hozott határozatában maga is jelzi, hogy nem érintette a csatlakozás utáni időszakhoz kapcsolódó, szerződés szerinti lehetséges jövőbeli kifizetések elemzését, így a kiválasztott megközelítést szűken vett értelemben a Lettország által bejelentett konkrét tényekre korlátozta.

(139) Ezzel szemben a jelen ügyben a kártérítési kötelezettség a 2013-ban meghozott ítéletből következik, a felpereseknek a választottbíróság által megítélt kártérítés nagyrészt a Románia uniós csatlakozását követő időszakkal kapcsolatos, és az ítéletet majdnem hét évvel Románia uniós csatlakozását követően hozták meg. Végül, az N 380/04. számú ügyben hozott határozat leginkább abban különbözik a jelen ügytől, hogy az előbbi ügyben semmi nem utalt arra, hogy a 2003. évi választottbírósági ítélet végrehajtása, illetve az abban foglaltak teljesítése révén az LG jogellenes állami támogatásban részesülne, amelynek kifizetését Lettország az állami támogatásokkal kapcsolatos, az Unióhoz csatlakozó tagjelölt országként vállalt kötelezettségeivel ellentétben ígért meg.

([83]) A csatlakozási okmányban említett létező támogatás három kategóriája a következő:
— az 1994. december 10-e előtt hatályba léptetett támogatások,
— az e melléklet függelékében felsorolt támogatások,
— azok a támogatások, amelyeket a csatlakozás időpontja előtt az új tagállam állami támogatásokat ellenőrző hatósága megvizsgált és a közösségi vívmányokkal összeegyeztethetőnek talált, és amelyekkel kapcsolatban a Bizottság a (2) bekezdésben meghatározott eljárás során úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

Az ítélet végrehajtására vonatkozó határozat nem tartozik az említett három kategória egyikébe sem. Még ha úgy is kellene tekinteni, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése pusztán a felperesek EGO 24 szerinti jogait állítja helyre olyan módon, mintha az EGO 24 szerinti releváns ösztönzőket nem helyezték volna azok tervezett lejárata előtt hatályon kívül, az említett visszamenőleges hatályú helyreállítást Románia Unióhoz való csatlakozásának időpontjától még ebben az esetben is „új támogatásnak" kell tekinteni.

([84]) Lásd még a T-80/06. és T-182/09. sz., *Budapesti Erőmű* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:T:2012:65) 54. pontját.

(140) A Bizottság következésképpen megállapítja, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése új támogatásnak minősül, és ezen intézkedést csak azt követően lehet végrehajtani, ha a Bizottság azt az állami támogatási szabályok szerint engedélyezte.

7.4. **A Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti jogellenesség**

(141) Románia a választottbíróság által megítélt kártérítést részben már kifizette azzal, hogy a kártérítés egy részét az egyik felperes (S.C. European Food S.A) román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe beszámította. Mivel Románia az ítéletben foglaltak részleges teljesítéséről nem értesítette a Bizottságot, az intézkedést jogellenesen, a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével hajtotta végre. A választottbíróság által megítélt kártérítés bármely további – akár az ítéletben foglaltak teljesítése, akár az ítélet végrehajtása révén történő – olyan kifizetése, amellyel a Bizottság nincs tisztában, illetve amelyik az említett határozat elfogadását követően történik, ugyanezen okokból szintén megsértené Románia a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének betartására vonatkozó kötelezettségét.

7.5. **Összeegyeztethetőség**

(142) Először is a Bizottság arra emlékeztet, hogy a bizonyítási teher elsődlegesen a tagállamokon van annak értékelése során, hogy egy adott intézkedés a Szerződés 107. cikkének (2) bekezdése és 107. cikkének (3) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethető-e ([85]). Ezzel összefüggésben a Bizottság emlékeztet arra is, hogy egy állami támogatási intézkedés nem nyilvánítható a belső piaccal összeegyeztethetőnek, amennyiben az szükségképpen az uniós jog megsértésével jár ([86]). Románia jelenleg nem szolgált olyan érvekkel, amelyek az intézkedést a Szerződés 107. cikkének (2) bekezdése és 107. cikkének (3) bekezdése szerint igazolják. A Bizottság azonban a teljesség kedvéért helyénvalónak tartja, hogy hivatalból értékelje az összeegyeztethetőséget.

(143) A felperesek azt állítják, hogy az intézkedés összeegyeztethető regionális támogatásnak minősül. A Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének a) és c) pontja alapján a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti az Unión belül bizonyos hátrányos helyzetű térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott állami támogatást. A 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatásokról szóló iránymutatás (a továbbiakban: 2014. évi RTI) tartalmazza azokat a feltételeket, amelyek alapján meghatározható, hogy melyik regionális fejlődést elősegítő támogatás tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek. Az említett iránymutatás (188) preambulumbekezdése kifejti, hogy e feltételeket alkalmazzák a 2014. június 30. után odaítélendő valamennyi regionális támogatás összeegyeztethetőségének értékelésére. Ez azt jelenti, hogy a jogszerűtlenül odaítélt regionális támogatások, valamint a 2014. július 1. előtt odaítélendő regionális támogatások értékelése a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatás ([87]) (a továbbiakban: 2007. évi RTI) alapján történik.

(144) A (134) preambulumbekezdésben foglaltak szerint a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítélet 2013. december 11-i meghozatalával, azaz a 2014. évi RTI hatálybalépését megelőzően, a felperesek számára a támogatásra való feltétel nélküli jogot biztosítottak. Ezért a választottbíróság által megítélt kártérítés felpereseknek történő kifizetését a 2007. évi RTI szerint kell értékelni.

(145) A Bizottság az említett iránymutatásban ismerteti, hogy egy vállalkozás folyó kiadásainak csökkentésére irányuló regionális támogatás működési támogatásnak minősül és nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, kivéve, ha azt kivételes körülmények között, a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó hátrányos helyzetű régiókat érintő egyedi hátrányok leküzdése érdekében ítélik oda ([88]).

(146) A jelen ügyben a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonásához közvetlenül kapcsolódó veszteségekre vonatkozik, és arra irányul, hogy a kedvezményezettet olyan helyzetbe hozza, amilyenbe „minden valószínűség szerint” akkor kerülne, hogyha az EGO 24 szerinti ösztönzőket nem vonták volna vissza. Az ítéletben foglaltak teljesítése ténylegesen visszaállítja azt a helyzetet, amelyben a felperesek minden valószínűség szerint akkor lettek volna, ha Románia sosem helyezi hatályon kívül az EGO 24 rendszert. Mivel az EGO 24 alapján biztosított előnyök a felperesek ismétlődő költségeihez kapcsolódtak, és nem egy induló beruházáshoz kötődtek, ezen előnyök működési támogatásnak minősültek. Ennek következtében az, hogy a kedvezményezettet olyan helyzetbe hozzák, amilyenben akkor lett volna, ha az EGO 24 szerinti ösztönzőket nem vonták volna vissza, és ezáltal az említett visszavonáshoz kapcsolódó veszteségek miatt nyújtott kártérítés is működési támogatásnak minősül. A (92) és azt követő preambulumbekezdésekben foglaltak szerint a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése valójában visszamenőlegesen csökkenti a felpereseknél a rendes piaci feltételek mellett folytatott gazdasági tevékenységek közben felmerült működési költségeket.

([85]) A T-68/03. sz., *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2007:253) 34. pontja.
([86]) A C-225/91. sz., *Matra kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:1993:239) 41. pontja.
([87]) Iránymutatás a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról (HL C 54., 2006.3.4., 13. o.).
([88]) A 2007. évi RTI 76. pontja.

(147) A 2007. évi RTI 76., 77. és 79. pontja szerint a működési támogatás rendszerint nem megengedett, és azt csak kivételes esetben lehet a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjában szerinti régiókban nyújtani, feltéve, hogy

— a regionális fejlődéshez való hozzájárulása szempontjából indokolt (célzott),

— természete és mértéke az általa enyhíteni kívánt hátrányokkal arányos,

— átmeneti és csökkenő szintű, valamint a támogatást fokozatosan meg kell szüntetni, amikor megvalósul az érintett régiók reálkonvergenciája az EU gazdagabb térségeivel,

— általános elvként csak előre meghatározott elszámolható kiadásokkal vagy költségekkel kapcsolatban lehet nyújtani, és azt a költségek bizonyos hányadára kell korlátozni,

— a tagállam a 2007. évi RTI 83. pontjában leírtak szerint kötelezettséget vállalt arra, hogy tiszteletben tartja a részletes jelentéstételre vonatkozó szabályokat.

(148) Az ítéletben foglaltak teljesítése révén előnyben részesített gazdasági tevékenységek a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó területen találhatóak, ahogy azt a Bizottság a 2007–2013-as időszakra vonatkozó román regionális támogatási térképről szóló határozatában ([89]) és a 2014–2020-as időszakra vonatkozó román regionális támogatási térképről szóló határozatában ([90]) megállapította.

(149) A Bizottság ugyanakkor nem érti, hogy a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése hogyan indokolható az érintett területek regionális fejlődéséhez való hozzájárulása szempontjából. Az említett kifizetésből származó működési támogatás célja nem az, hogy a méltányosság közös érdekű céljához a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjában előírtak szerint hozzájáruljon, hanem pusztán az, hogy a kedvezményezettet az EGO 24 visszavonása miatt felmerült veszteségek miatt annak tervezett lejárati ideje előtt kártérítésben részesítse. Ezáltal a felperesek ellenszolgáltatás nélkül jutnak pénzhez úgy, hogy a régió fejlődésére ez semmilyen pozitív hatással nem jár.

(150) Az, hogy a gazdasági tevékenység „egy területen” található, nem elegendő annak feltételezéséhez, hogy az intézkedés az általa enyhíteni kívánt hátrányokkal arányos, mivel először azt kell bizonyítani, hogy mik ezek a hátrányok, és másodszor azt, hogy ezek hogyan képezik az érintett régió fejlődésének gátját. A Bizottság bizonyíték hiányában nem tudta azon egyedi hátrányokat beazonosítani, amelyeket a támogatási intézkedések enyhíteni kívántak.

(151) A választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése átmeneti jellegű, mivel az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását követően nincs hatása. A kártérítés azonban nem korlátozódik az előre meghatározott költségek bizonyos hányadára, mivel az a felpereseknél felmerült összes veszteség fedezését hivatott biztosítani.

(152) A fentiek alapján a Bizottság úgy véli, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése nem felel meg a 2007. évi RTI-ben foglaltaknak, és ezért nem nyilvánítható összeegyeztethetőnek a belső piaccal. Mivel az összeegyeztethetőségre más jogalap egyébként nem alkalmazható, a Bizottság úgy véli, hogy a támogatási intézkedés összeegyeztethetősége nem került megállapításra.

7.6 **A támogatási intézkedés értékelésére vonatkozó következtetés**

(153) A fenti elemzés azt mutatja, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése összeegyeztethetetlen új támogatás nyújtásának minősül, amely összeegyeztethetetlen a Szerződéssel. A Bizottság sajnálattal állapítja meg, hogy Románia az említett kártérítést részben kifizette a kártérítés egy részének az egyik felperes (S.C. European Food S.A) román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe történő beszámítása, valamint a bíróság által kirendelt végrehajtó által hozott intézkedések révén.

8. **VISSZAFIZETÉS**

(154) A Szerződés és az EUB állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban a Bizottság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érintett államnak meg kell-e szüntetnie vagy módosítania kell-e azt a támogatást, amely a Bizottság álláspontja szerint nem egyeztethető össze a belső piaccal ([91]). Szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata azt mutatja, hogy a Bizottság határozata által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatások esetében a támogatás eltörlése vonatkozásában az államra kirótt kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása ([92]). Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy ezt a célkitűzést teljesítettnek kell tekinteni, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenes támogatással nyújtott összegeket, ezáltal elveszítve azt az előnyt,

([89]) A Bizottság N 2/07. számú határozata, összefoglaló közlemény: HL C 73., 2007.3.30., 15. o.
([90]) A Bizottság SA 38364. számú határozata, összefoglaló közlemény: HL C 233., 2014.7.18., 1. o.
([91]) A C-70/72. sz,. *Bizottság kontra Németország* ügyben hozott ítélet (EU:C:1973:87) 13. pontja.
([92]) A C-278/92., C-279/92. és C-280/92. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:1994:325) 75. pontja.

amelyet a piacon versenytársaival szemben élvezett, és a támogatás nyújtása előtti helyzet helyreáll ([93]). Az említett joggyakorlat értelmében a 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdése előírja: „Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére. […]"

(155) A felperesek azt állítják, hogy joggal bíztak abban, hogy az EGO 24 alapján biztosított előnyök törvényesek voltak, és hogy az említett ösztönzőkből azok 2009. április 1-jei tervezett lejártáig előnyben részesülhetnek. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdése azt is előírja, hogy „[a] Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítését, amennyiben az ellentétes az uniós jog valamelyik általános elvével." Az EUB elismerte, hogy a bizalomvédelem elve az az uniós jog ilyen általános elvének minősül. A Bizottság azonban nem véli úgy, hogy a felperesek ilyen jogos elvárásra hivatkozhatnak.

(156) Az EUB ítélkezési gyakorlatának megfelelően – kivételes esetektől eltekintve – a támogatásban részesült vállalkozások elvben nem támaszthatnak jogos elvárást a támogatás jogszerűsége tekintetében, kivéve, ha azt a Szerződés 108. cikkében előírt eljárás betartásával nyújtották. Az EUB újabb ítélkezési gyakorlata alapján kijelentette, hogy a Bizottság – amelynek kizárólagos hatáskörébe tartozik az állami támogatások uniós tagállamok által történő nyújtásának engedélyezése – pozitív cselekvéséből származó, kellően egyértelmű biztosítékok hiányában, amelyek alapján a kedvezményezett úgy vélheti, hogy az intézkedés nem minősül állami támogatásnak, semmilyen kivételes körülmény nem indokolhatja a bizalomvédelem elvének a visszafizetés megakadályozásának érdekében történő alkalmazását, ha a támogatási intézkedést nem jelentették be a Bizottságnak ([94]). Valóban bevett joggyakorlat, hogy az uniós jog konkrét rendelkezésével szemben nem lehet a bizalomvédelem elvére hivatkozni, valamint, hogy az uniós jog alkalmazásáért felelős, az említett jogot megsértő nemzeti hatóság magatartása nem kelthet jogos elvárásokat a gazdasági szereplőkben a tekintetben, hogy az említett joggal ellentétes elbánásban részesülnek ([95]). A kellő gondossággal eljáró piaci szereplőről feltételezhető, hogy módjában áll meggyőződni az eljárás betartásáról ([96]).

(157) A Bizottság a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés tekintetében megjegyzi, hogy a felperesek számára már a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítélet elfogadását megelőzően minden kétséget kizáróan egyértelműnek kellett volna lennie, hogy a Bizottság véleménye szerint a kártérítés kifizetése jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatást eredményez. A Bizottság az említett álláspontot 2009. július 20-án kifejezetten közölte a választottbírósággal, és közölte a felperesekkel.

(158) A felperesek arra vonatkozó állításával kapcsolatban, hogy joggal bíztak abban, hogy az EGO 24 törvényes és 2009. április 1-jéig hatályban marad, a Bizottság elöljáróban arra emlékeztet, hogy nem az EGO 24, hanem a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése képezi a határozat alapját. A Bizottság azonban a teljesség kedvéért hozzáteszi, hogy a felperesek a rendszer 2009. április 1-jéig tartó érvényességével és folyamatos fennállásával kapcsolatos jogos elvárása nem megalapozott. Ami az említett rendszert illeti, az EU – Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata és a 143/1999. számú román törvény értelmében Románia uniós csatlakozását megelőzően a Román Versenytanács – és nem a Bizottság – felelt az állami támogatások nyújtásának nyomon követéséért és engedélyezéséért. A Bizottság e tekintetben megjegyzi, hogy az EGO 24-et az EGO 75 által tervezett módosítások fényében bejelentették a Román Versenytanácsnak, és a Román Versenytanács 2000. május 15-én meghozott 244/2000 határozatában az említett ösztönzőket összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősítette. Az S.C. European Food S.A e határozat elfogadását követően, 2000. június 1-jén kapott tartós befektetői tanúsítványt, amely alapján a vállalat a (133) preambulumbekezdésben foglaltak szerint, az EGO 24 által létrehozott rendszer alapján állami támogatásra vált jogosulttá. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a támogatást ebben az időpontban nyújtották, ahogyan ezt a (134) preambulumbekezdés kifejti.

(159) Ebből következik, hogy amikor az S.C. European Food S.A részére az EGO 24 által biztosított jogellenes támogatást nyújtották, ami mindenképpen 2000. június 1-je után történt, a vállalatnak teljes mértékben tisztában kellett lennie a Román Versenytanács 2000. május 15-i azon határozatával, amely az EGO 24 szerinti ösztönzőket összeegyeztethetetlen állami támogatásnak nyilvánította. A vállalatnak továbbá az 1995. január 1-jén hatályba lépett Európa-megállapodással és a 2000. január 1-jén hatályba lépett 143/1999. számú román törvénnyel is tisztában kellett lennie, amelyek megtiltották Románia számára az állami támogatás nyújtását, és a Román Versenytanácsra ruházták az új állami támogatás nyújtásának engedélyezésére vonatkozó hatáskört. A Versenytanács ezen engedélyének hiányában, illetve az 1995. évi Európa-megállapodás 64. cikkének értelmében alkalmazott EUB ítélkezési gyakorlatával, a 4/2000 EU – Románia társulási tanácsi határozat végrehajtási szabályainak

([93]) A C-75/97. sz., *Belgium kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:1999:311) 64–65. pontja.
([94]) A C-148/04. sz., *Unicredito Italiano* ügyben (EU:C:2005:774.) hozott ítélet 104–111. pontja.
([95]) A C217/06. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben (EU:C:2007:580) hozott ítélet 23. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat.
([96]) A C-5/89. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben (EU:C:1990:320) hozott ítélet 14. pontja.

1. cikkével és a közösségi vívmányokkal összhangban, az S.C. European Food S.A nem támaszthatott volna jogos elvárást a tekintetben, hogy az EGO 24 alapján nyújtott ösztönzők összeegyeztethető állami támogatásnak minősültek, függetlenül a román kormány 244/2000 határozatának meghozatalát követően megtett intézkedéseitől. Természetesen ugyanezen érvek vonatkoznak a Multipack és Starmill vállalatokra is, amelyek 2002. május 17-én, vagyis két évvel a 244/2000 határozat elfogadását követően kaptak tartós befektetői tanúsítványt. Ezért a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen jogos elvárásra a tekintetben, hogy az EGO 24 szerinti rendszer törvényes állami támogatásnak minősült; ezt a Bizottság a jelen határozat szempontjából irrelevánsnak tekinti.

(160) Ennélfogva, Romániának vissza kell követelnie a választottbíróság által a felpereseknek megítélt bármely kifizetett kártérítést, mivel az említett kifizetés jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül. Mivel az öt felperes, a többi érintett EFDG-vállalattal együttesen egyetlen gazdasági egységnek minősül (lásd a (91) preambulumbekezdést), az öt felperes és a többi érintett EFDG-vállalat együttesen felel a bármelyikük által a román államtól kapott állami támogatás visszafizetéséért. Az 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (2) bekezdése alapján a visszafizettetési határozat szerint visszafizetendő támogatásnak magában kell foglalnia a Bizottság által megfelelő kamatlábbal meghatározott kamatot. A kamat attól a naptól esedékes, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották, addig a napig, amíg visszafizetésre nem került. Az 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (3) bekezdése előírja hogy „a visszafizettetést késedelem nélkül és az érintett tagállam nemzeti joga szerinti eljárás keretében kell végrehajtani, feltéve, hogy e rendelkezések lehetővé teszik a Bizottság határozatának azonnali és hatékony végrehajtását". Ebből a célból és a nemzeti bíróságok előtt zajló eljárás esetén – az uniós jog sérelme nélkül – az érintett tagállamok meghozzák a jogrendszerük szerint rendelkezésre álló szükséges intézkedéseket, beleértve az átmeneti intézkedéseket is.

(161) Ebben a tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy Románia 337 492 864 RON (kb. 76 millió EUR ([97])) összeget már beszámított az egyik felperes, az S.C. European Food S.A adókötelezettségeibe. A Bizottság tovább megjegyzi, hogy a bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. január 5-én 36 484 232 RON-t (kb. 8,1 millió EUR ([98])) foglalt le Románia Pénzügyminisztériumától, és ezt követően 34 004 232 RON-t (kb. 7,56 millió EUR) három egyenlő részben átutalt öt felperes közül háromnak, és a maradékot a végrehajtási költségek ellentételezésére megtartotta. A bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. február 5. és február 25. között további 9 197 482 RON-t (kb. 2 millió EUR) ([99]) foglalt le a Pénzügyminisztérium bankszámláiról. Emellett, a Bizottság megjegyzi, hogy a román hatóságok önként átutaltak 472 788 675 RON-t (kb. 106,5 millió EUR ([100])) (ideértve a bíróság által kirendelt végrehajtó 6 028 608 RON összeget kitevő költségeit) az öt felperes nevén lévő zárolt számlára. Romániának vissza kell követelnie ezen összegeket, valamint az ítélet végrehajtása érdekében a felpereseknek kifizetett vagy a későbbiekben kifizetendő bármely további összeget. Ennek megfelelően a Bizottság:

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (a továbbiakban: ICSID) védnöksége alatt létrejött választottbíróság (a továbbiakban: a választottbíróság) által az ARB/05/20. sz., *Micula a. o. kontra Románia* ([101]) ügyben 2013. december 11-én hozott ítéletben a Viorel Micula és Ioan Micula testvérekből, illetve az S.C. European Food S.A., az S.C. Starmill S.R.L., az S.C. Multipack, a European Drinks S.A., a Rieni Drinks S.A., a Scandic Distilleries S.A., a Transilvania General Import-Export S.R.L. és a West Leasing S.R.L vállalatokból álló egyetlen gazdasági egységnek megítélt kártérítés a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, amely nem egyeztethető össze a belső piaccal.

2. cikk

(1) Románia nem fizethet ki az 1. cikkben említett semmiféle összeegyeztethetetlen támogatást, és vissza kell követelnie az 1. cikkben említett bármely olyan összeegyeztethetetlen támogatást, amelyet már az egyetlen gazdasági egységet alkotó, az említett támogatásban a 2013. december 11-i választottbírósági ítéletben foglaltak részleges teljesítése, illetve az ítélet részleges végrehajtása révén részesülő szervezetek egyike számára kifizettek, valamint bármely olyan támogatást, amelyet az egyetlen gazdasági egységet alkotó, az említett támogatásban a 2013. december 11-i választottbírósági ítéletben foglaltak további, a Bizottság tudomására nem hozott teljesítése révén részesülő szervezetek egyike számára kifizettek, vagy amelyet a határozat időpontját követően fizettek ki.

(2) A Viorel Micula és Ioan Micula testvérpár, és az S.C. European Food S.A., az S.C. Starmill S.R.L., az S.C. Multipack, a European Drinks S.A., a Rieni Drinks S.A., a Scandic Distilleries S.A., a Transilvania General Import-Export S.R.L. és a West Leasing S.R.L vállalatok közösen felelnek a bármelyikük által kapott állami támogatás visszafizetéséért.

([97]) Lásd a 7. lábjegyzetet.
([98]) Lásd a 38. lábjegyzetet.
([99]) Lásd a 38. lábjegyzetet.
([100]) Lásd a 40. lábjegyzetet.
([101]) *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL kontra Románia* ügy (ARB/05/20. sz. ICSID-ügy), 2013. december 11-i jogerős ítélet.

(3) A visszafizetendő összegek a 2013. december 11-i ítéletben foglaltak teljesítéséből, illetve az ítélet végrehajtásából erednek (főösszeg és kamat).

(4) A visszafizettetendő összegeknek tartalmazniuk kell a támogatásnak a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszatérítés időpontjáig esedékes kamatokat.

(5) Romániának meg kell adnia a pontos időpontokat, amikor az állam által biztosított támogatásokat az érintett kedvezményezettek rendelkezésére bocsátotta.

(6) A kamatot kamatos kamatként kell számolni a 794/2004/EK bizottsági rendelet ([102]) V. fejezetének megfelelően.

(7) Románia biztosítja, hogy e határozat elfogadásának időpontjától kezdve az 1. cikkben említett támogatások kifizetését nem teljesíti.

3. cikk

(1) A 1. cikkben említett támogatás behajtása azonnal és ténylegesen megtörténik.

(2) Románia biztosítja e határozatnak az arról szóló értesítéstől számított négy hónapon belüli végrehajtását.

4. cikk

(1) A határozat kihirdetésének időpontjától számított két hónapon belül Románia benyújtja az alábbi információkat:

a) a jelen határozat 1. cikkében említett szervezetek által kapott támogatások teljes összege;

b) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott, illetve tervezett intézkedések részletes ismertetése;

c) az azt bizonyító dokumentumok, hogy a kedvezményezetteket felszólították a támogatás visszafizetésére.

(2) Amíg az 1. cikkben említett támogatást teljes egészében vissza nem fizetik, Románia folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtásának érdekében meghozott nemzeti intézkedések előrehaladásáról. Románia a Bizottság egyszerű kérésére azonnali tájékoztatást ad az e határozat végrehajtása érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekről. Románia továbbá részletes adatokat szolgáltat azokról a támogatási összegekről és kamatokról, amelyeket a kedvezményezett már visszafizetett.

5. cikk

Ennek a határozatnak Románia a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2015. március 30-án.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
a Bizottság tagja

([102]) Az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).